

‘De kracht van Meedoen Amsterdam’

*Kennispraktijk - voor Sport, Onderwijs & Gezondheid
Nijmegen, november 2009*

Colofon

Titel

Onderzoek en rapportage

Meike Elfring MSc

Jarno Hilhorst MSc

Een onderzoek uitgevoerd door Kennispraktijk (www.kennispraktijk.nl). Kennispraktijk adviseert bedrijven, overheden en instellingen die zich bezighouden met sport & bewegen, onderwijs en gezondheid.

© 2009

Opdrachtgever

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) Amsterdam, afdeling sport

Met dank aan.....

de medewerking van de sportcoördinatoren van DMO Amsterdam en sportbonden en de sportverenigingen die deel hebben genomen aan het onderzoek

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Het proces	9
3. Het project.....	12
4. Wat levert het op?	17
5. De toekomst	20
6. Enkele thema's uitgelicht	23
7. Conclusies.....	33
Literatuurlijst.....	37
Bijlage 1: Gespreksleidraad coördinatoren.....	38
Bijlage 2: Vragenlijst sportverenigingen	41
Bijlage 3: Gespreksleidraad sportverenigingen.....	47
Bijlage 4: Responspercentage per sport	50

1. Inleiding

Aanleiding

Sport biedt allochtonen en in het bijzonder de jeugd mogelijkheden om zich een plaats in de samenleving te verwerven. Het ministerie van Vreemdelingenzaken en Integratie en het ministerie van VWS hebben in 2005 dan ook besloten een vijfjarig programma op te stellen waarin de specifieke kenmerken van sport worden benut voor opvoedings- en integratiedoelen van allochtone jeugd. De titel van dit programma is 'Meedoen allochtone jeugd door sport'. Het programma wordt uitgevoerd in de periode van 2006-2010. Centraal in het programma staat dat de allochtone en autochtone jeugd, in al zijn diversiteit, elkaar in de sport zoveel mogelijk ontmoeten en dat sport wordt benut als een middel voor binding en opvoeding. Dit gebeurt door het creëren van een ontmoeting tussen allochtone en autochtone jeugd in de sport, het betrekken van hun ouders daarbij en het inzetten van sportverenigingen en sportscholen.

Met het programma Meedoen allochtone jeugd door sport worden in de periode 2006- 2010 de volgende resultaten nagestreefd:

1. Het inlopen van de achterstand in sportdeelname van de allochtone jeugd (van 70% naar 85%);
2. Het inzetten van 500 sportverenigingen en sportscholen bij de begeleiding van allochtone jeugd (preventief jeugdbeleid);
3. Het inzetten van 50 sportverenigingen en sportscholen bij zorgtrajecten (jeugdzorg, jeugdhulpverlening en re-integratie).

Deelnemende gemeenten zijn geselecteerd op het aandeel niet-westerse allochtone inwoners binnen de gemeentegrenzen en de sportbonden zijn geselecteerd op hun potentie voor preventie- en zorgtrajecten en de aantrekkingskracht van sport op de allochtone jeugd (jongens en meisjes).¹ Gemeenten en sportbonden zullen de financiële middelen die beschikbaar zijn voor het programma Meedoen allochtone jeugd door sport verdelen onder de sportverenigingen en sportscholen en hen ondersteunen bij de uitvoering van het programma. De middelen zullen vooral worden ingezet om op lokaal niveau de sportverenigingen en de sportscholen te versterken. De takken van sport die zijn opgenomen in het programma zijn judo (JBN), honk- en softbal (KNBSB), basketbal (NBB), zwemmen (KNZB), kracht, vecht en fitness (KNKF), atletiek (Atletiekunie), voetbal (KNVB), korfbal (KNKV) en turnen (KNGU).

In 2006-2007 zijn elf gemeenten en negen sportbonden begonnen met de uitvoering van het programma Meedoen allochtone jeugd door sport. De gemeente Amsterdam is een van die gemeenten.

De gemeente Amsterdam spant zich de komende jaren met 'Meedoen Amsterdam' extra in om samen met Amsterdamse sportverenigingen en de negen sportbonden een sportieve Amsterdamse samenleving te

¹ Ministerie van VWS, 2006

realiseren. Het programma sluit daarbij zoveel mogelijk aan op het Sportplan 2009-2012 van de gemeente Amsterdam. De doelgroep binnen Meedoen Amsterdam is niet-westerse allochtone jeugd van 4 tot en met 23 jaar met speciale aandacht voor Islamitische en Hindoestaanse meisjes. In Amsterdam zijn in totaal 103 sportverenigingen betrokken bij Meedoen Amsterdam. De coördinatie van Meedoen Amsterdam is ondergebracht bij Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) Amsterdam.

De hoofddoelstelling is ervoor te zorgen dat meer allochtone jeugd lid wordt en blijft van een sportvereniging.² Daarnaast zijn de volgende subdoelstellingen opgesteld:

1. Optimale ondersteuning bieden aan de negen sportbonden en de verenigingen bij het uitvoeren van hun plannen;
2. Het versterken van de 103 Meedoen – verenigingen;
3. Het organiseren van efficiëntere doorstromingstrajecten van scholen naar verenigingen;
4. Het opzetten van een aantrekkelijk activiteitenprogramma voor Islamitische en Hindoestaanse meiden in de leeftijd van 10 jaar en ouder;
5. Vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de sportende jeugd;
6. Behoud van jeugdleden in de tienerleeftijd;
7. Voldoende en goed gekwalificeerd jeugdkader;
8. Optimaal gebruik maken van topsportevenementen in de stad voor Breedtesportactiviteiten;
9. Vormen van anders georganiseerde sport (niet-verenigingssport);
10. Integrale aanpak van de sportstimuleringsinfrastructuur samen met de stadsdelen,³

Veel gemeenten en grote steden, waaronder Amsterdam, verzamelen in het kader van Meedoen allochtone jeugd door sport periodiek gegevens over de deelname van allochtone jeugd aan sport. Dit type onderzoek levert vaak cijfermatige gegevens op over de toe- of afname van het aantal allochtone jeugdleden binnen sportverenigingen. Een knelpunt daarbij is vaak dat het veelal abstracte (algemene) gegevens betreffen, die beperkt inzicht geven in de succes- en faalfactoren van het programma.

DMO Amsterdam heeft onderzoeksbureau Kennispraktijk gevraagd in kaart te brengen wat Meedoen Amsterdam in kwalitatieve zin heeft opgebracht en welke kwaliteitsslag(en) sportverenigingen binnen Meedoen Amsterdam hebben gemaakt.

² 15 procent toename van het aantal allochtone leden dat aan sport doet

³ DMO Amsterdam, 2008

Onderzoeksopzet

Hierna zal kort worden omschreven op welke manier het onderzoek is opgezet en uitgevoerd.

Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de processen en opbrengsten van het project Meedoen Amsterdam en met behulp van deze inzichten input leveren voor de wijze waarop Meedoen Amsterdam ingebed kan worden in bestaand gemeente- en verenigingsbeleid.

Onderzoeksmethode

Om deze doelstelling te kunnen realiseren zijn er verschillende onderzoeksmethoden ingezet. Er is gebruik gemaakt van:

- Gestructureerde vragenlijsten
- Semi-gestructureerde verdiepingsgesprekken

Een vragenlijst is zeer geschikt om gegevens over attitudes, opinies, gevoelens en gedachten te verzamelen. Een ander voordeel van deze methode is dat op een relatief eenvoudige, snelle en goedkope manier een grote groep mensen kan worden bereikt en er met een vragenlijst over veel verschillende onderwerpen informatie verzameld kan worden. Nadeel van een vragenlijst is dat er niet uitgebreid kan worden ingegaan op achtergronden en redeneerlijnen van antwoorden.⁴

Er zijn daarom ook verdiepende gesprekken gevoerd. Er is gebruik gemaakt van open vragen die vooraf zijn geformuleerd. Achtergronden en redeneerlijnen van meningen kunnen hiermee goed achterhaald worden en vergelijking van antwoorden is ook mogelijk.

Onderzoekseenheden en dataverzameling

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode mei tot en met november 2009. Het bestaat uit zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen en is op te delen in de volgende drie onderdelen:

1. Gesprekken met sportcoördinatoren DMO Amsterdam en bonden

Om een beeld te krijgen van het project Meedoen allochtone jeugd door sport in Amsterdam zijn er zes gesprekken gevoerd met verschillende coördinatoren van het project in Amsterdam. Zie bijlage 1 voor de gebruikte gespreksleidraad. Met de volgende personen zijn gesprekken gevoerd:

- 4 sportcoördinatoren van DMO Amsterdam van de sporten basketbal, atletiek, judo en (zaal)voetbal.
- 1 coördinator van de Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie (KNKF) over vechtsporten

⁴ Baarda, de Goede & Kalmijn (2000)

- 2 coördinatoren van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) over voetbal.

2. Online vragenlijst

De kwantitatieve gegevens zijn verzameld door middel van het uitzetten van een online vragenlijst onder de verenigingen die deelnemen aan het project en waarvan het e-mailadres beschikbaar is. Deze vragenlijst is opgesteld in overleg met DMO Amsterdam.⁵

3. Gesprekken met verenigingen

Naast gesprekken met de coördinatoren zijn er ook nog vier gesprekken gevoerd met vier verenigingen. Met deze verenigingen is doorgepraat over de uitkomsten van de online vragenlijst.⁶ Het betreft hier een voetbalvereniging, een judoclub, een atletiekvereniging en een basketbalvereniging.

Data-analyse

De kwantitatieve data zijn vanuit de online onderzoekstool omgezet in een databestand en vervolgens met het statistische analyse programma SPSS geanalyseerd. De gesprekken zijn opgenomen met een voicerecorder en vervolgens geanalyseerd met het kwalitatieve analyseprogramma MAX QDA.

Respons van de online vragenlijst

De vragenlijst is uitgezet onder 70 sportverenigingen waarvan het e-mailadres bekend was. Dit zijn een stuk minder verenigingen dan de 103 verenigingen die deelnemen aan het project in Amsterdam. Met name van de veldvoetbalverenigingen ontbraken veel e-mailadressen. Uiteindelijk hebben 41 sportverenigingen de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 59%. Dit is voor een online vragenlijst een redelijk hoog responspercentage. Uiteraard hebben niet alle sporten een even groot aandeel in het programma en zijn er voor de ene sport meer sportverenigingen benaderd dan voor de andere. In bijlage 4 is het responspercentage per sport te zien. Hieruit blijkt dat sommige sporten een zeer hoog responspercentage hebben en andere een wat lager.

De vragenlijst is ingevuld door sportverenigingen van alle negen sporten die participeren binnen het project Meedoen allochtone jeugd door sport. In tabel 1.1 is het aandeel van de sportverenigingen per sport in het kwantitatieve deel van het onderzoek te zien.

Ruim de helft van de verenigingen die een online vragenlijst hebben ingevuld zijn kracht- en vechtsportverenigingen en voetbalverenigingen. De resterende 47 procent van de verenigingen die deel hebben genomen aan het kwantitatieve deel van het onderzoek zijn afkomstig uit de andere zeven sporten.

⁵ Zie bijlage 2

⁶ Zie bijlage 3

De vragenlijst is voor 42 procent van de verenigingen ingevuld door een bestuurslid en voor 24 procent van de verenigingen door de projectleider van het project. Daarnaast is bij sommige verenigingen de vragenlijst ingevuld door trainers of leden van de commissie van het project.

Tabel 1.1 – Aandeel sportverenigingen per sport in kwantitatief deel van het onderzoek

Sport	N	Percentage (%)
(zaal) voetbal	10	24
Basketbal	3	7
Atletiek	4	10
Kracht- en vechtsporten	12	29
Judo	4	10
Turnen	1	2
Korfbal	2	5
Zwemmen	4	10
Honk- en softbal	1	2
Totaal	41	100

2. Het proces

In dit hoofdstuk zal in worden gegaan op de ervaringen van de coördinatoren en verenigingen met de start van het project. Er zal aandacht zijn voor de projectplannen en het draagvlak voor het project.

2.1 *Van een landelijk programmaplan naar een projectplan per sportvereniging*

Er is voor het landelijke programma een programmaplan opgesteld. Vervolgens hebben de deelnemende bonden een projectplan voor hun eigen sport gemaakt. Vanaf dat moment zijn de gemeenten betrokken en later ook de verenigingen. Uit de gesprekken met de coördinatoren blijkt dat de projectplannen niet voor elke sport op dezelfde manier tot stand zijn gekomen. Zo heeft de KNKF ervoor gekozen een projectplan op te stellen voor de vechtsporten (het bondsplan) en is de bond vervolgens direct met de verenigingen aan de slag gegaan om ervoor te zorgen dat elke vereniging een eigen projectplan kreeg. Er is geen specifiek plan per stad gemaakt, wellicht ook omdat in het geval van de KNKF de gemeente pas in een later stadium is betrokken. De Judobond heeft samen met de gemeente Amsterdam een plan ontwikkeld voor de stad Amsterdam dat als pilot moest dienen voor de andere deelnemende steden. De selectie van verenigingen is ook samen met de gemeente Amsterdam gemaakt. Vervolgens zijn er aan de hand van het stadsplan projectplannen gemaakt per vereniging. De Basketbalbond heeft de coördinator van de gemeente Amsterdam een format verstrekt aan de hand waarvan het stadsplan voor basketbal ontwikkeld kon worden. Vervolgens is aan de Amsterdamse basketbalverenigingen gevraagd wat hun motivatie was om deel te nemen aan het project. Op basis van deze antwoorden is door de bond en de gemeente Amsterdam een selectie van verenigingen gemaakt. De geselecteerde verenigingen is gevraagd om zelf een projectplan in te dienen dat voldoet aan de voorwaarden die in het stadsbrede plan zijn omschreven. De bond en de gemeente hebben deze plannen beoordeeld en aan de hand daarvan konden de sportverenigingen aan de slag. Bij atletiek heeft het opstellen van het projectplan ervoor gezorgd dat de atletiekverenigingen in Amsterdam zijn gaan samenwerken. De vier atletiekverenigingen hebben gezamenlijk met de Atletiekunie en de gemeente Amsterdam een projectplan geschreven voor atletiek in de stad Amsterdam. In dit projectplan is een aantal algemene doelen opgenomen voor atletiek in Amsterdam en is voor elke vereniging een aantal eigen doelen geformuleerd.

We hebben een pinplate gekregen van de bond, deze had zelf al gedefinieerd waarop we zouden gaan inzetten. Dat projectplan heb ik uitgeschreven voor Amsterdam. We hebben een selectietraject gedaan waarbij we gevraagd hebben aan verenigingen wat hun motivatie was om deel te nemen aan Meedoen. Op basis daarvan hebben we verenigingen gekozen die vervolgens zelf een projectplan moesten schrijven op de pijlers van Meedoen. Onder het hoofdprojectplan liggen dus 7 of 8 individuele projectplannen per vereniging – coördinator basketbal.

Uit voorgaande voorbeelden van de coördinatoren blijkt dat bij alle sporten de projectplannen op verschillende manieren tot stand zijn gekomen. Er is bij alle sporten voor gezorgd dat er uiteindelijk een projectplan per

sportvereniging ligt. Aan de verenigingen zelf is ook gevraagd of zij een projectplan hebben. 95 procent van de sportverenigingen heeft aangegeven dat er een projectplan voor de vereniging is. Dit houdt in dat slechts 2 verenigingen die deel hebben genomen aan het onderzoek geen projectplan hebben of hier geen weet van heeft. Van de verenigingen die een projectplan hebben werkt maar liefst 97 procent ook daadwerkelijk volgens dit projectplan. In de gesprekken die met vier verenigingen zijn gehouden is gevraagd wat er precies is opgenomen in het projectplan van de vereniging. In de gesprekken geven de verenigingen aan dat er in de plannen die er liggen geen harde doelen worden gesteld. Het plan is volgens de verenigingen meer een opsomming van de activiteiten die zullen worden uitgevoerd in het kader van het project. Dit is opvallend want als de projectplannen van de verenigingen worden bekeken worden daarin wel degelijk concrete doelen omschreven. Alleen een judovereniging geeft aan dat in het projectplan van de judovereniging is opgenomen hoeveel nieuwe allochtone jeugdleden er door middel van het project binnen moeten worden gehaald. Volgens de judovereniging is dit slechts de enige doelstelling die is opgenomen in het projectplan.

De projectleiding heeft er bij de start van het project bewust voor gekozen om de verenigingen, in overleg met de sportcoördinatoren van de gemeente en de bonden, eigen prioriteiten te laten stellen binnen de kaders van het project. Er is hier voor gekozen omdat niet elke vereniging bij de start van het project al direct in staat was nieuwe (allochtone) jeugdleden een plek te bieden. Deze verenigingen hadden in eerste instantie juist meer behoefte aan ondersteuning bij het opzetten van een goede organisatie of het werven en opleiden van technisch kader dan aan een groot aantal nieuwe leden. Door de verenigingen zelf hun doelen te laten kiezen hoopt de projectleiding dat de basis van de vereniging sterker wordt en dat de vereniging zich van daaruit verder kan ontwikkelen naar een vereniging die structureel plek kan bieden aan (allochtone) jeugdleden. In de gesprekken met de coördinatoren en de verenigingen is deze vrijheid ook naar voren gekomen. Aan de ene kant vinden de coördinatoren en de verenigingen de vrijheid heel prettig, want hierdoor kunnen de plannen precies passend gemaakt worden voor de sporten en de verenigingen en is de kans dat een vereniging ook echt wat aan het project heeft veel groter. Aan de andere kant geeft het ook weinig houvast en is het lastig te bepalen wat het project nou precies heeft opgeleverd. Er is dus sprake van een zeker spanningsveld.

Er zijn heel veel doelen en ook heel veel resultaten die je kan behalen en kan willen behalen met dit project. Waar leg je nou de prioriteit? Tot nu toe hebben we het gevoel van, dat kan je per tak van sport wel bepalen. Nou, misschien is dat goed omdat ook iedere tak van sport ook weer anders in ontwikkeling staat, maar misschien zegt DMO ook wel dit en dat vinden we, daar moet prioriteit aan gegeven worden. Dat is mij onduidelijk. Welke resultaten we moeten halen wordt te weinig duidelijk gemaakt aan de sportcoördinatoren – coördinator Judo

2.2 Draagvlak

Over het algemeen is er voldoende draagvlak voor het programma. Een coördinator geeft ook aan dat dit niet zo verwonderlijk is omdat er vanwege het project opeens vrij veel geld beschikbaar komt. Deze coördinator geeft daarbij ook aan dat zijzelf soms nog wel wat moeite heeft met de manier waarop de gelden in het project

verdeeld worden. Een aantal verenigingen profiteert enorm van het project terwijl andere verenigingen ternauwernood hun hoofd boven water kunnen houden. Door de coördinatoren van de KNVB wordt aangegeven dat er wel verschil is tussen de verenigingen en de bereidheid om dingen te veranderen en aan te pakken. De wat kleinere voetbalverenigingen met een aantal bestuurders die al vele jaren actief zijn hebben meer moeite om te veranderen dan grotere en meer professionele verenigingen.

Als je kijkt waar het moeilijker werken is dan is dat toch bij de wat kleinere verenigingen. Juist die verenigingen die in de jaren '70-'80 kampioen zijn geworden en die in Amsterdam enorm aanzien hebben en toch nog steeds dezelfde bestuurders hebben, al 23 jaar en ik noem het dan even negatief... die mensen ervaren zichzelf als een koning in hun koninkrijkje – coördinator KNVB

Tot slot is nog door de coördinator van basketbal aangegeven dat de meeste verenigingen zich niet ten doel stellen om meer allochtone leden binnen hun club te krijgen. Op het moment dat alleen die vraag bij de verenigingen wordt neergelegd zal er volgens deze coördinator weinig draagvlak zijn bij de verenigingen. Het project moet ook voordelen hebben voor de vereniging. Voor basketbal is er daarom ingestoken vanuit het idee: "we gaan een aantal zaken voor de verenigingen oplossen en tegelijkertijd ervoor zorgen dat de maatschappelijke doelen uit het project ook worden gerealiseerd."

3. Het project

In dit hoofdstuk zal aandacht zijn voor de doelen die met het project bereikt kunnen worden en de activiteiten die uitgevoerd worden om deze doelen te behalen.

3.1 Doelstellingen

De bonden hebben in hun plannen doelstellingen geformuleerd en ook DMO Amsterdam heeft een aantal doelstellingen opgesteld.⁷

Coördinatoren over doelstellingen

Uit de gesprekken met de coördinatoren blijkt dat er voor elke sport een kwantitatieve doelstelling is geformuleerd en een aantal kwalitatieve doelstellingen. Per tak van sport is bepaald op welke doelstellingen wordt ingezet. Zo richten de vechtsporten zich op het verbeteren van de kwaliteit van de verenigingen door middel van kadercursussen en een Fight Right keurmerk. Judo heeft als doelstelling om judo meer zichtbaar te maken in de stad en toegankelijk te maken voor alle Amsterdammers. De coördinatoren geven allemaal aan dat de doelstellingen uit hun plannen aansluiten op de doelstellingen in de plannen van de bonden en van DMO Amsterdam. Door de meerderheid van de coördinatoren is aangegeven dat ze erg vrij zijn gelaten in het bepalen van de doelstellingen. De doelstellingen van bijvoorbeeld basketbal richten zich hierdoor minder op allochtonen dan de doelstellingen in de plannen van de andere sporten. De coördinator van basketbal is er geen voorstander van om wervingsacties op één doelgroep te richten.

Verenigingen over doelstellingen

Aan de verenigingen is voorgelegd welke doelen zij met het project willen realiseren. De keuzes die de sportverenigingen konden maken zijn gebaseerd op de doelstellingen die geformuleerd zijn door DMO Amsterdam. In tabel 3.1 worden de drie doelstellingen weergegeven die het meeste door de verenigingen zijn gekozen.

Tabel 3.1 – Top drie van doelstellingen die het meeste door de verenigingen zijn gekozen

Doelstelling	Percentage (%)
Groei van het aantal jeugdleden	90
Groei van het aantal allochtone jeugdleden	78
Voldoende trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters (technisch kader)	59

Groei van het aantal jeugdleden en groei van het aantal allochtone jeugdleden zijn voor de meeste verenigingen die deelnemen aan het project belangrijke doelstellingen. Dit lijkt ook logisch aangezien dit de belangrijkste doelstelling van het programma Meedoen allochtone jeugd door sport is. Toch is dit voor 22 procent van de verenigingen niet het geval. Verder heeft ruim de helft van de verenigingen gekozen voor

⁷ Zie hoofdstuk 1

voldoende opgeleid technisch kader als doelstelling. Ook een beter opgeleid technisch kader, betere doorstroming van leerlingen van scholen naar sportverenigingen, vergroten van de ouderbetrokkenheid en behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar is voor ruim de helft van de verenigingen een doelstelling. Doelstellingen die verenigingen het minst vaak hebben gekozen zijn het opzetten van activiteiten voor Islamitische en Hindoestaanse meiden van 10 jaar en ouder (10%) en zorgen voor voldoende en goed opgeleid bestuurlijk kader (20% en 15%). Aan de betrokken verenigingen is gevraagd wat volgens hen de reden is dat veel verenigingen meer leden willen en inzetten op technisch kader, en dat het opzetten van activiteiten voor Islamitische en Hindoestaanse meiden en zorgen voor voldoende en goed opgeleid bestuurlijk kader minder populair zijn. Door twee verenigingen is aangegeven dat leden voor de meeste verenigingen de belangrijkste bron van inkomsten zijn. Groei van het aantal leden levert een vereniging dus direct iets op. Als er kinderen lid worden moet een vereniging hen natuurlijk wel wat kunnen bieden. Het is dus bijna vanzelfsprekend dat veel verenigingen ook inzetten op voldoende en goed opgeleid technisch kader. De reden dat niet alle verenigingen inzetten op meer leden is dat, volgens een atletiekvereniging, er verenigingen zijn die werken met wachtlijsten. Het wegwerken van de wachtlijsten heeft prioriteit boven het werven van nieuwe leden.

Als ik kijk naar basketbal, we huren de zaal en de kantine is gepacht dus de enige inkomsten die we hebben zijn de inkomsten van leden, dat is de basis van het financiële plaatje. Op het moment dat zo'n project langskomt dan kijk je hoe kan ik daar van profiteren en kan aansluiten bij de doelstellingen. Dan kom je automatisch op het werven van leden en technisch kader heb je daar vanzelfsprekend voor nodig. Wat betreft bestuurlijk kader denk je al snel dat lukt ons wel, dat is misschien ook wel de arrogantie van een bestuur. – bestuurslid basketbalvereniging

3.2 Activiteiten

Activiteiten volgens de coördinatoren

Uit de gesprekken met de coördinatoren is gebleken dat de activiteiten die uitgevoerd worden in het kader van het project zeer divers zijn. De activiteiten variëren van het organiseren van evenementen en toernooien tot het opleiden van technisch kader en de promotie van de sport stadsbreed. Voor de ene sport voeren de verenigingen hun activiteiten zelfstandig uit en voor de andere sport wordt er voor bepaalde activiteiten gekozen voor samenwerking. Zo hebben de verenigingen van judo en atletiek samengewerkt met verenigingen in hun tak van sport om de sport bekender te maken bij een breed publiek. Bij voetbal is ervoor gekozen om aan elke voetbalvereniging een verenigingsbegeleider toe te wijzen die gericht aan de slag gaat met de vereniging.

Activiteiten volgens de verenigingen

Aan de verenigingen is gevraagd aan te geven welke activiteiten zij uitvoeren om hun doelstellingen te behalen. In tabel 3.2 worden de vijf meest uitgevoerde activiteiten weergegeven.

Tabel 3.2 – Top vijf van activiteiten die het meeste zijn uitgevoerd door verenigingen

Activiteit	Percentage (%)
Werven van jeugdleden	90
Opleiden van technisch kader	71
Werven van allochtone jeugdleden	66
Uitvoeren van projecten met basisscholen	63
Organiseren van activiteiten om ouders meer bij de vereniging te betrekken	54

Als naar de vijf meest uitgevoerde activiteiten wordt gekeken dan valt op dat het merendeel van activiteiten gericht is op het werven van leden. Dit is te verklaren doordat de meeste verenigingen ook groei van het aantal (allochtone) jeugdleden als doelstelling hebben geformuleerd. Opvallend is wel dat het werven van technisch kader niet in de top vijf staat van meest uitgevoerde activiteiten terwijl het wel in de top drie staat van meest gekozen doelen. Het werven van nieuw technisch kader wordt door 39 procent van de verenigingen genoemd als activiteit die wordt uitgevoerd in het kader van het project. Activiteiten die het minst vaak door verenigingen zijn uitgevoerd zijn het opleiden van bestuurlijk kader (5%), het uitvoeren van activiteiten gericht op Islamitische en Hindoestaanse meiden (10%) en het werven van nieuw bestuurlijk kader (20%). Deze uitkomsten volgen logisch op de doelstellingen die door de verenigingen zijn geformuleerd.

Er is de verenigingen ook gevraagd een beschrijving te geven van hun meest succesvolle activiteit. Uit de antwoorden kan de volgende top vijf van succesvolle activiteiten worden opgemaakt.

1. Wervingsacties/ evenementen (12X)
2. Uitbreiding van locaties (oprichten dependances) (6x)
3. Opleiden technisch kader (6x)
4. Samenwerking met scholen (5x)
5. Bevorderen van ouderbetrokkenheid (5x)

Wervingsacties en evenementen werden maar liefst twaalf keer genoemd door verenigingen als succesvolle activiteit. Hierbij kan gedacht worden aan demonstraties, het organiseren van een toernooi of een wervingsactie met flyers op een markt. Ook de uitbreiding van locaties is voor een flink aantal verenigingen succesvol geweest. Door het uitbreiden van locaties worden drempels (afstand) weggenomen en ook krijgt de vereniging meer leden. Ook het opleiden van technisch kader, samenwerking met scholen en het bevorderen van ouderbetrokkenheid is bij een aantal verenigingen succesvol verlopen. Om een beeld te krijgen van de succesvolle activiteiten van verenigingen wordt hierna een drietal succesvolle activiteiten van verenigingen beschreven.

Succesvolle activiteit 1:

Sportpromotie in het Amsterdamse Bos. Op 14 juni zijn er minimaal 130 kinderen langs de stand geweest en hebben uitgeprobeerd of sprinten, werpen en springen iets voor ze is. Het is niet te meten hoeveel kinderen hierdoor naar een van de atletiekverenigingen zijn gegaan maar succesvol was het in ieder geval en goede promotie voor de atletiek

Succesvolle activiteit 2:

Vanuit een samenwerking met sportbuurtwerk Combiwel is in "De Pijp" een dependance ontstaan met nu circa 70 nieuwe jeugdleden (5 verenigingsuren). In stadsdeel de Baarsjes zijn op dit moment 2 nieuwe uren ontstaan. Na de herfstvakantie zullen er 2 nieuwe uren in stadsdeel Oost/Watergraafsmeer zijn (waarschijnlijk een schoolsportvereniging).

Succesvolle activiteit 3:

Het voor langere duur projecten starten met scholen om de aandacht te vestigen op de sport, gecombineerd met doorstromingsmogelijkheden naar de vereniging. Het resultaat is dat we met een jeugdteam kunnen starten in de leeftijd van 9 tot 12 jaar.

3.3 Wat gaat goed en wat kan beter?

Er is aan de coördinatoren en aan de verenigingen gevraagd wat er goed is gegaan of gaat bij de uitvoering en organisatie van het project. De antwoorden van zowel de coördinatoren als de verenigingen zijn divers. Uit de antwoorden van de vragenlijst blijkt dat verenigingen een ontwikkeling doormaken. Zo geeft een aantal verenigingen (4) aan dat ze zichtbaar professioneler zijn geworden en geeft een aantal andere verenigingen (4) aan dat door het aanstellen van een professionele kracht als een combinatiefunctionaris de vereniging veel slagkracht heeft gekregen. Ook de samenwerking tussen de vereniging en de gemeente, de vereniging en het onderwijs en de vereniging en de bond zijn genoemd als positieve punten van het project.

Wij hebben nu een sterke basis kunnen creëren voor onze vereniging waarbij professionaliteit duidelijk zichtbaar is geworden – vechtsportvereniging

In de uitvoering en organisatie van een project kan niet altijd alles vlekkeloos verlopen. Er is daarom ook aan de coördinatoren en de verenigingen gevraagd wat minder goed is gegaan bij de uitvoering en organisatie van het project. Door de coördinatoren wordt de overbelasting van vrijwilligers genoemd als probleem in de uitvoering van het project. Er zijn aanjagers nodig om het project binnen de vereniging te promoten maar de mensen die dit doen zijn vaak mensen die ook al veel andere taken binnen de vereniging hebben. Verder is het tekort aan zaalruimte genoemd door de coördinatoren van zaalvoetbal en basketbal. Hierdoor worden verenigingen beperkt in de activiteiten die ze kunnen aanbieden en moeten sommige verenigingen een wachtlijst aanleggen omdat ze niet meer nieuwe leden kwijt kunnen in de beschikbare zaalruimte. Ook de versnippering in het

Amsterdamse sportbeleid is genoemd als knelpunt in de uitvoering en organisatie van het programma. Doordat Amsterdam verschillende stadsdelen heeft met allemaal hun eigen beleid vergt het voor de coördinatoren veel inspanning om alle stadsdelen te informeren en overtuigen van de plannen. Voor de verenigingen blijkt ouderparticipatie iets te zijn wat moeilijk van de grond komt. Problemen met het opzetten van ouderparticipatie is door zes verenigingen genoemd als knelpunt. Verder geven verenigingen, net als de coördinatoren, aan dat er een tekort is aan accommodaties (zaalruimte en zwembad, 5x genoemd) en dat er een tekort is aan vrijwilligers waardoor alles altijd op dezelfde personen terecht komt (4x genoemd). Ook de communicatie over het project is niet bij alle verenigingen altijd goed verlopen (4x genoemd).

Je moet bijvoorbeeld ook de juiste mensen hebben om al die activiteiten te leiden. Ik doe een gedeelte maar je moet ook binnen de vereniging aanjagers hebben die dat promoten. Zoals het nu loopt wordt het merendeel gestuurd door voorzitters die in een stichting zitten maar die hebben al een bestuursfunctie binnen hun eigen vereniging naast werk en misschien nog kinderen. Kortom die zijn al aardig overbelast....- projectcoördinator Atletiek

Tot slot is in de gesprekken met vier verenigingen nog gevraagd wat volgens hen de succes- en faalfactoren van het project zijn. Als succesfactor wordt door twee verenigingen genoemd de vrijheid die een vereniging heeft om het project zodanig in te richten dat het past bij de behoeften van de vereniging. Een andere vereniging noemt als succesfactor de extra financiering waardoor er meer activiteiten georganiseerd kunnen worden en er een professionele kracht betaald kan worden. Faalfactoren die zijn genoemd zijn de communicatielijnen die steeds langer worden, de onzekerheid over een vervolg van het project, de beperkte structuur die aan verenigingen geboden wordt waardoor het lastig is om zaken te realiseren en effecten van het project te meten en dat er erg veel van verenigingen wordt gevraagd.

4. Wat levert het op?

Ieder project is gericht op te realiseren doelen. In dit hoofdstuk zal aangeven worden wat de verenigingen tot nu hebben bereikt en van welke doelen de verenigingen verwachten dat ze eind 2010 zijn gerealiseerd.

4.1 Opbrengsten tot nu toe

Opbrengsten volgens de coördinatoren

De coördinatoren vinden het lastig aan te geven wat het project tot nu toe heeft opgeleverd. De meeste coördinatoren hebben wel zicht op de kwantitatieve resultaten en daar zijn de coördinatoren erg positief over. Alle coördinatoren verwachten dat de kwantitatieve doelstellingen eind 2010 zijn gerealiseerd en voor sommige sporten is de kwantitatieve doelstelling zelfs al gerealiseerd en bijgesteld naar boven.

Opbrengsten volgens de verenigingen

Aan de verenigingen is gevraagd wat het project tot nu toe heeft opgeleverd. Tabel 4.1 geeft inzicht in de vijf meest genoemde opbrengsten tot nu toe.

Tabel 4.1 – De vijf meest genoemde opbrengsten tot nu toe

Doelstelling	Percentage (%)
Meer jeugdleden	81
Meer allochtone jeugdleden	68
Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar	44
Betere organisatie van de vereniging	39
Betere doorstroming van school naar sportvereniging	39

Veel verenigingen hebben nu al meer (allochtone) jeugdleden. Dit komt ook overeen met het beeld dat de coördinatoren schetsen over het realiseren van de kwantitatieve doelstelling. Opvallend is dat behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar en een betere organisatie van de vereniging door ongeveer 40 procent van de verenigingen al is gerealiseerd. Van alle verenigingen wil 51 procent met het project behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar realiseren en 46 procent een betere organisatie van de vereniging. Dit houdt in dat veel verenigingen die dit als doel hebben geformuleerd hun doel waarschijnlijk al hebben behaald. Een betere doorstroming van school naar vereniging is door 40 procent van de verenigingen gerealiseerd. Opvallend is dat voldoende en beter opgeleid technisch kader niet in de top vijf staan van meest genoemde opbrengsten tot nu toe, terwijl veel verenigingen hier wel doelen op hebben geformuleerd. Er is aan vier verenigingen gevraagd wat hier volgens hen een verklaring voor is. De verklaring van de verenigingen is dat trainen of coachen vrijwilligerswerk is en dat er niet veel mensen zijn die geschikt zijn om training te geven of te coachen en daarnaast ook nog de tijd en zin hebben om dit te gaan doen.

Wat het is met technisch kader, het blijft vrijwilligerswerk, probeer maar eens een aantal gekken te krijgen drie vier avonden in de week in de sporthal gaan staan. Dat is lastig. De onkostenvergoeding is gering. – bestuurslid basketbalvereniging

Bij de atletiekvereniging speelt het probleem van technisch kader niet meer. Het is hen gelukt om jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 20 jaar enthousiast te maken voor het trainersvak en hen bij de club op te leiden tot trainer. De atletiekvereniging heeft geprobeerd een bepaald imago rondom het trainersvak te creëren dat de jongeren aanspreekt. Binnen deze atletiekvereniging willen erg veel jongeren bij het technisch kader horen. De vereniging ziet over een jaar waarschijnlijk de groep trainers groeien van 10 personen bij de start van het project naar 40 bij afsluiting van het project. Naast het imago van het trainersvak is het volgens de atletiekvereniging ook belangrijk dat het opleiden van de trainers op een laagdrempelige manier gebeurt. De jongeren hebben een drietal korte cursussen gehad op de baan en vervolgens zijn ze stage gaan lopen bij de trainers van de vereniging. Op een gegeven moment zijn de jongeren klaar om zelfstandig een groep te trainen. Als ze zelfstandig aan de slag gaan, worden ze regelmatig bezocht door de meer ervaren trainers en krijgen ze feedback op de manier van lesgeven. Het enige dat nog ontbreekt is een trainersdiploma van de Atletiekunie. Volgens de atletiekvereniging moet het wel mogelijk zijn dat de jongeren dit diploma krijgen. De Atletiekunie werkt volgens de principes van competentiegericht leren. Het zou erg gemakkelijk zijn als de Atletiekunie komt beoordelen in hoeverre de opgeleide jongeren over de benodigde competenties beschikken en hen op basis van deze competenties een diploma uitreiken. Voor de vereniging is het echter niet noodzakelijk dat de jongeren ook echt over een diploma beschikken.

Als je een cursus aan gaat bieden waar ze zoveel uur in moeten steken dan haken ze af, zo veel tijd hebben ze niet. Hier staat de deur open, het is makkelijk voor ze, je hoeft niet eerst een cursus te volgen voordat je trainer kunt worden. Hier op de baan ga je het doen en krijg je de meeste begeleiding.- projectcoördinator atletiekvereniging

4.2 Contacten met de gemeente en de bond

De verenigingen worden bij het project ondersteund door de gemeente (DMO Amsterdam) en de sportbonden. Er is aan de verenigingen gevraagd of het contact met de gemeenten en bonden is veranderd sinds de start van het project. 54 procent van de verenigingen vindt dat het contact met gemeente beter is geworden en 44 procent merkt hierin geen verandering. Van deze 44 procent is 1/3 een voetbalvereniging (60% van voetbalverenigingen). Dit kan verklaard worden door het feit dat KNVB het project grotendeels alleen uitvoert en de gemeente hierin vrijwel niet betrokken wordt. Er kan verder vastgesteld worden dat één vereniging (2%) de contacten met de gemeente slechter vindt geworden. Wat betreft de contacten met de bond vindt 51 procent van de verenigingen dat deze contacten zijn verbeterd sinds de start van het project en 49 procent merkt geen verschil in de manier van contact. Uit de gesprekken met de verenigingen blijkt dat de verbetering van de contacten vooral gezien moet worden in hogere frequentie van contact. Voor de start van het project stonden de gemeente en de bond voor de meeste verenigingen op afstand en was er geen sprake van structureel contact. Door het project zijn deze contacten intensiever geworden. Door twee verenigingen is wel aangegeven dat er steeds meer partijen zich met het project willen bemoeien waardoor lijnen tussen de verschillende partijen steeds langer worden en dat werkt vertragend.

4.3 Stand van zaken eind 2010

Alle coördinatoren verwachten eind 2010 de geformuleerde doelstellingen behaald te hebben. Al is het lastig te meten in hoeverre de kwalitatieve doelstellingen worden gehaald. Aan de verenigingen is ook gevraagd welke doelen zij eind 2010 verwachten gerealiseerd te hebben. In tabel 4.2 worden de drie meest gekozen doelstellingen weergegeven met daarachter het percentage verenigingen dat voor deze doelstelling heeft gekozen en verwacht dat het doel eind 2010 is behaald.

Tabel 4.2 – Het percentage verenigingen dat verwacht dat eind 2010 de drie meest gekozen doelstellingen zijn behaald

Doelstelling	Percentage (%)
Groei van het aantal jeugdleden	68
Groei van het aantal allochtone jeugdleden	66
Voldoende trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters (technisch kader)	46

Tweederde van de verenigingen die ingezet heeft op groei van het aantal jeugdleden verwacht dit eind 2010 te hebben gerealiseerd. Tevens verwacht bijna tweederde van de verenigingen die dit ten doel had eind 2010 een groei van het aantal allochtone jeugdleden. 46 procent van de verenigingen die zich inzet voor voldoende opgeleid technisch kader verwacht dat dit eind 2010 is gerealiseerd. Er is ook bekeken welke doelen het moeilijkste te realiseren lijken. Dit zijn voldoende en beter opgeleid bestuurlijk kader en activiteiten voor meiden in het algemeen. Het realiseren van voldoende technisch kader staat vierde in de rij van moeilijkst te realiseren doelstellingen. Van de verenigingen die activiteiten voor meiden in het algemeen willen organiseren denkt 42 procent dat dit eind 2010 gelukt is. Van alle verenigingen die met het project willen zorgen voor voldoende en beter opgeleid bestuurlijk kader denkt respectievelijk 13 en 33 procent dat dit gelukt is bij de afsluiting van het project.

5. De toekomst

Het programma Meedoen allochtone jeugd door sport zal eind 2010 eindigen. De geldstromen en ondersteuning van de bonden en gemeente zullen worden gestopt. In dit hoofdstuk wordt weergegeven hoe de verenigingen en coördinatoren van het project in Amsterdam denken over de situatie die eind 2010 zal ontstaan.

5.1 De gevolgen van het stoppen van het project

Gevolgen van het stoppen van het project volgens verenigingen

Er is de verenigingen gevraagd wat zij ervan merken als het project eind 2010 stopt. Tabel 5.1 geeft inzicht in de antwoorden van de verenigingen.

Tabel 5.1 – Gevolgen voor de vereniging als het project eind 2010 stopt

Gevolgen	Percentage (%)
Niets, we worden door het project namelijk een sterkere vereniging, die zichzelf daarna verder kan ontwikkelen	17
Niets, het project zal onze vereniging nauwelijks veranderen en we kunnen dan ook prima zonder het project doorgaan	5
Veel, door het wegvallen van de personele ondersteuning vanuit het project zal onze vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen	7
Veel, door het wegvallen van het geld vanuit het project zal onze vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen	15
Veel, door het wegvallen van zowel het geld als de personele ondersteuning vanuit het project zal onze vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen	7
Anders namelijk...	49

Uit de tabel blijkt dat 29 procent van de verenigingen er veel van merkt als het project eind 2010 stopt. Het wegvallen van financiële middelen blijkt hiervoor de belangrijkste reden. Uit de analyse van de antwoorden die de verenigingen hebben gegeven bij de optie anders, geven namelijk nog eens vijf verenigingen aan dat door het wegvallen van financiële middelen er minder activiteiten georganiseerd kunnen worden en het aanbod van de vereniging dus niet op het huidige niveau kan blijven. De verenigingen is ook gevraagd hun antwoord toe te lichten. Hieruit blijkt dat de effecten, die het wegvallen van financiële middelen en personele ondersteuning veroorzaken, niet voor elke vereniging gelijk zijn. De ene vereniging is door het project sterker geworden, heeft meer technisch en bestuurlijk kader en meer leden en kan vanuit deze positie de vereniging verder ontwikkelen. Een andere vereniging geeft aan dat alles wat gedurende het project is opgebouwd zal instorten zodra het project eindigt, omdat zij niet voldoende financiële middelen en mankracht hebben om dit voort te zetten. Een ruime meerderheid van de verenigingen geeft wel aan dat de basis van de vereniging door het project sterker is geworden en zij zich van hieruit verder kunnen ontwikkelen. Hierbij wordt wel de kanttekening geplaatst dat ontwikkelingen trager zullen gaan, dat enkele activiteiten zullen moeten stoppen en

dat aan bepaalde doelen van het project minder aandacht zal worden geschonken.

Door het project zijn wij sterk geworden. Van 10 leden zijn wij gegroeid tot, tot nu toe 100 leden die met enthousiasme en plezier judoën bij de vereniging. We hebben een goed kader en judoleraren die door opleiding van het project professioneel zijn geworden. – judovereniging

Op dit moment ben ik samen met de verenigingsbegeleider één van de twee professionele krachten binnen de club die veel uren buiten de vast cluburen maakt. Als dit wegvalt zal een deel van de organisatie weer in een stort en is ook de vergroting van de sterk gegroeide afdelingen niet meer vol te houden. - voetbalvereniging

5.1 Gevolgen van het stoppen van het project volgens de sportcoördinatoren

Uit de gesprekken met de coördinatoren blijkt dat zij het belangrijk vinden dat door het project verenigingen professioneler worden en een zodanige structuur krijgen dat activiteiten ook na afloop van het project kunnen worden voortgezet. Toch wordt er, door bijvoorbeeld de coördinator van basketbal, aangegeven dat hij zich ook wel zorgen maakt over de status van bepaalde activiteiten als het project eind 2010 stopt. De succesvolle basketbalschool is erg duur. Als de financiële middelen wegvallen en er geen andere bronnen zijn waaruit de basketbalschool gefinancierd kan worden dan moet de school opgeheven worden. Ook de coördinator van judo maakt zich zorgen. Zij geeft aan dat er nu al over nagedacht moet worden wat na 2010 nog aan de verenigingen geboden kan worden zodat de verenigingen hier op ingericht kunnen worden. Op die manier kan wellicht voorkomen worden dat wat tot nu toe opgebouwd is, instort zodra het project eindigt.

5.2 Suggesties voor de toekomst

Door de coördinatoren en de verenigingen is een aantal suggesties voor de toekomst aangedragen. Door twee coördinatoren is aangegeven dat er gezorgd moet worden voor een permanente dekking voor de activiteiten die zijn opgezet zodat er blijvende resultaten geboekt kunnen worden. Hiervoor zullen er een aantal voorwaarden voor de verenigingen gerealiseerd moeten worden. Een van deze voorwaarden is het aanbieden van financiële middelen. De basketbalcoördinator geeft aan dat een vereniging niet belast worden met maatschappelijke taken. Als de overheid dit wel belangrijk vindt moeten er naar andere manieren gezocht worden om dit te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door professionele krachten in te zetten bij verenigingen en hen verantwoordelijk te maken voor de maatschappelijke taken van de vereniging. Uit onderstaand voorbeeld blijkt dat de mening van de coördinator van basketbal gedeeld wordt door een bestuurslid van een basketbalvereniging.

Ik ben een basketbalvereniging en ik ben er niet voor om jullie (gemeente) integratieprobleem op te lossen als dat er al is. Je wordt als vereniging soms te zwaar belast met maatschappelijke vraagstukken terwijl je maar gewoon een sportvereniging bent met vrijwilligers. Dus als je wilt dat een vereniging een dergelijke functie gaat vervullen faciliteer dat dan ook en zet hier een aantal personen neer die hier hun baan uitvoeren. – bestuurslid basketbalvereniging

Door een atletiekvereniging wordt aangegeven dat er bij een eventueel vervolg van een project nog sterker ingezet moet worden op allochtone jeugd. Voor het huidige project konden verenigingen kiezen uit een tal van doelen. De kwantitatieve doelstelling gericht op allochtone jeugdleden was voor verenigingen gemakkelijk te realiseren. Volgens de coördinator van deze atletiekvereniging hebben de verenigingen het project dan ook niet echt gebruikt om meer allochtone leden te werven. De andere doelen waren voor verenigingen interessanter. Daarbij geeft deze coördinator aan dat het werven van allochtone jeugdleden zodra het project stopt waarschijnlijk een van de eerste dingen is die de vereniging laat varen. Om er toch voor te zorgen dat allochtone jongeren lid willen worden van een vereniging moet hier dan ook sterker op ingezet worden.

Wij, maar ook andere verenigingen, hebben deze subsidie gebeurd om even een inhaalslag te maken bij de vereniging om alles weer op poten te zetten wat misschien een beetje scheef stond. En als je een doorstart zal maken dan moet je ervoor zorgen dat er alleen gefocust wordt op allochtone jeugd. – projectcoördinator atletiekvereniging

6. Enkele thema's uitgelicht

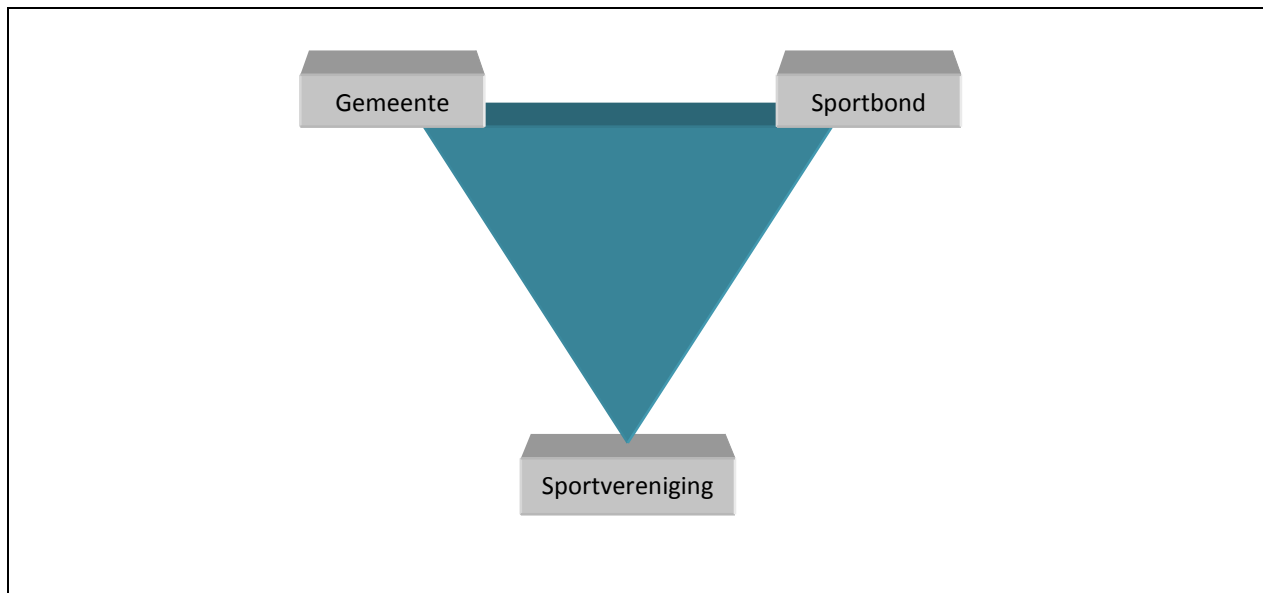
In dit hoofdstuk zullen vier thema's nader worden bekeken. De thema's die de aandacht krijgen zijn samenwerking, allochtone jeugd, meidensport en ouderbetrokkenheid.

6.1 Samenwerking

Binnen het project wordt op verschillende manier samengewerkt. In deze paragraaf zal hier nader op in worden gegaan.

Samenwerking tussen sportbond – gemeente - vereniging

In het project wordt op een unieke manier samengewerkt tussen de bond, gemeente en de vereniging. Sportbond, gemeente en vereniging werken zodanig samen dat zij (allochtone) jeugd, toe leiden naar en onderbrengen in, verenigingsverband. Elk van de partijen in de 'driehoek' bond-gemeente-vereniging heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid.⁸ In figuur 1 wordt deze samenwerkingsrelatie grafisch weergegeven. Aan de coördinatoren is gevraagd hoe deze samenwerking is verlopen. De samenwerking tussen de gemeente en de bond was bij de ene bond intensiever dan bij de andere. Zo heeft de ene bond de centrale stad (DMO) en de stadsdelen betrokken, heeft een andere bond ervoor gekozen alleen contacten te onderhouden met de centrale stad en is er tussen de KNVB en DMO vrijwel niet samengewerkt. Er is wel overleg geweest tussen de KNVB en DMO Amsterdam maar de KNVB heeft het gehele project zelfstandig uitgevoerd. Het gevolg hiervan is de gemeente niet goed zicht heeft op de ontwikkelingen bij veldvoetbalverenigingen. Zowel de KNVB als DMO Amsterdam hebben aangegeven dat de samenwerking verbeterd moet worden.

Figuur 1: Samenwerkingsverband tussen gemeente – sportbond - vereniging

Sportcoördinatoren als schakel tussen de gemeente, bond en vereniging

⁸ Lagendijk, 2009

DMO Amsterdam heeft ervoor gekozen om voor alle negen sporten die onderdeel uitmaken van het project een sportcoördinator aan te stellen. Deze sportcoördinatoren worden grotendeels betaald uit de gelden die beschikbaar zijn gesteld voor het project en de coördinatoren zijn in principe aangesteld tot eind 2010. Voetbal neemt hierin een bijzondere positie in. Er is geen sportcoördinator voor veldvoetbal binnen DMO Amsterdam aangesteld. Wel is er een coördinator zaalvoetbal actief. Dit heeft te maken met het feit dat er nog niet echt wordt samengewerkt tussen DMO Amsterdam en de KNVB. De hoofddoelstelling van de sportcoördinatoren is zorgen voor blijvende resultaten van het project bij de verenigingen. De sportcoördinator vormt de schakel tussen de vereniging en de bond maar ook tussen het project en het gemeentelijk beleid, de sportstimuleringsprogramma's en de sportbuurtwerkers van de stadsdelen. De sportcoördinator is hiermee een belangrijke schakel in het samenwerkingsproces tussen de drie partijen die moeten samenwerken in het project. Naast deze taak zijn de sportcoördinatoren ook verantwoordelijk voor de kwaliteit van de sportstimuleringsprogramma's in de stad. Met name de zorg voor goed gekwalificeerde trainers is hierin belangrijk. Om structurele resultaten neer te kunnen zetten is het belangrijk dat verenigingen met elkaar in contact komen. Verenigingen zijn van oorsprong niet geneigd om met elkaar samen te werken. Deze tendens moeten sportcoördinatoren zien te doorbreken.⁹ In de gesprekken is door een coördinator aangegeven dat de sportcoördinator ervoor zorgt dat het project ingebed wordt binnen het gemeentelijk beleid. De sportcoördinator is volgens deze coördinator iemand die de voortgang van het project bewaakt en sturing en feedback geeft omdat er anders waarschijnlijk geen resultaten zullen worden behaald. Uit de gesprekken is ook gebleken dat er tussen de sportcoördinatoren onderling niet intensief wordt samengewerkt. Er vindt geen overleg plaats waarbij ervaringen worden uitgewisseld en plannen worden afgestemd. Wel weten de coördinatoren elkaar te vinden als er kennis en expertise nodig is op een bepaald thema waar een andere coördinator al ervaring mee heeft.

Ik vind dat er soms wat te weinig eenheid en afstemming tussen de verschillende sporten is. Ik heb heel veel vrijheid om te doen wat ik wil doen, ik kan daar prima mee uit de voeten. Ik heb ook weinig tijd en mogelijkheid om me te verdiepen in wat andere sporten doen. Als we bijvoorbeeld met opstellen van een stichting bezig zijn, dan ga ik kijken bij turnen en atletiek omdat die daar ook mee zijn, dus dan zoek ik mensen op. Maar verder hebben mensen heel veel vrijheid om te doen wat ze willen doen en om niet te doen, om te laten wat ze willen laten. Dus er is heel weinig eenheid en afstemming in wat de verschillende takken van sport doen en waar ze naartoe werken. – coördinator judo

Naast sportcoördinatoren die zich specifiek op een sport richten is er ook een coördinator meidensport aangesteld. Ook deze coördinator wordt grotendeels betaald uit de gelden die beschikbaar zijn gesteld voor het project. Het accent van de taak van deze coördinator ligt in het ontwikkelen van een aanpak op stadsdeel en stedelijk niveau om meer allochtone meiden en vrouwen in Amsterdam aan het sporten en bewegen te krijgen. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten van een stedelijk netwerk gericht op het stimuleren van sport voor (allochtone) meiden en vrouwen, ondersteunen bij de organisatie van netwerkbijeenkomsten voor

⁹ Brandsma, 2008

(allochtone) meiden en vrouwensport , ondersteunen bij het opzetten van een pool van allochtone meiden die als rolmodellen voor de sport kunnen worden ingezet en adviseren van de afdeling Sport van DMO Amsterdam over de aanpak van de (allochtone) meiden en de vrouwensport.¹⁰

Samenwerking tussen verenigingen

Naast de samenwerking tussen de sportbonden, de gemeente en de verenigingen die al in de kaders van het programma Meedoen allochtone jeugd door sport werd omschreven heeft het project er in Amsterdam ook toe geleid dat verenigingen meer met elkaar zijn gaan samenwerken. Voor vier sporten, atletiek, turnen, basketbal en judo, zijn enkele verenigingen een officieel samenwerkingsverband aangegaan of wordt er gewerkt om dit op poten te zetten. Door alle sporten is ervoor gekozen om samen te werken vanuit een stichting. Niet elke sport is vanuit eenzelfde perspectief gestart met het opzetten van samenwerkingsverbanden tussen de verenigingen. Bij turnen bleek dat verenigingen door enorme kadertekorten niet in staat waren om op een goede manier deel te nemen aan het project. Om deze problemen het hoofd te kunnen bieden ontstond de gedachte aan een overkoepelend samenwerkingsverband. Binnen dit verband zouden verenigingen elkaar kunnen versterken door samenwerking, maar ook bijvoorbeeld door het creëren van gedeeld trainerschap en wellicht in de toekomst fuseren, waardoor er netto minder bestuurlijk kader nodig zou zijn.¹¹ Bij judo is de samenwerking geïnitieerd door de bond en de gemeente. De verenigingen konden deel nemen aan het project om voor hun eigen club activiteiten te ontwikkelen maar er werd ook van hen verwacht dat zij een bijdrage zouden leveren aan de judosport in Amsterdam. Hiervoor werden regelmatig judo-overleggen georganiseerd. Hierbij zitten de verenigingen eens per kwartaal met elkaar om de tafel om een aantal gezamenlijke punten te bespreken. De verenigingen hebben hierdoor het gevoel gekregen dat ze ook met elkaar een aantal acties moeten oppakken. Ze praten niet alleen met elkaar maar zijn ook bezig met een Amsterdamse Urban Judo website die door de verenigingen wordt bekostigd. Er zijn gezamenlijk Urban Judo toernooien georganiseerd, laagdrempelige toernooien voor kinderen die net lid zijn van de Judo. Daarnaast zijn de verenigingen op dit moment bezig met het ontwikkelen van de wedstrijd judo in Amsterdam. Bij atletiek bestond er al een wens van de vier atletiekverenigingen in Amsterdam om te gaan samenwerken maar dit kwam nog niet direct van de grond. Het project heeft ervoor gezorgd dat Stichting Amsterdam Atletiek kon worden opgericht. Deze stichting vormt de basis voor een gezamenlijke aanpak. Uiteraard heeft een vereniging een eigen visie en eigen behoeften maar er is ook een tal van activiteiten die verenigingen gezamenlijk kunnen uitvoeren zoals het promoten van de sport en het opzetten van een wervingscampagne.

¹⁰ Interne memo's DMO Amsterdam

¹¹ Projectplan Turnstad Amsterdam

Verenigingen zitten vaak heel erg in hun eigen club structuur, ze komen elkaar soms wel tegen op wedstrijden maar hoeven niet zoveel met elkaar. Maar vanaf het begin is er ook Judo-overleg gestart. We hebben ook gezegd van, we zitten hier om binnen je eigen club de activiteiten meer te ontwikkelen, maar daarnaast zitten we ook voor de judo in Amsterdam gezamenlijk. We zijn ook samen Urban Judo Clubs en willen we ook judo in Amsterdam meer ontwikkelen. Clubs hebben hierdoor het gevoel dat ze met elkaar moeten doen, dat ze ook met elkaar een aantal acties moeten oppakken. Dat wordt ook gedaan, ze praten niet alleen met elkaar maar er wordt echt wat georganiseerd – coördinator judo

6.2 Allochtone jeugd

De hoofddoelstelling van het project is toename van de sportdeelname onder de allochtone jeugd in het algemeen en de sportbeoefening in georganiseerd verband in het bijzonder, met daarbij bijzondere aandacht voor de achterstandspositie van (met name Hindoestaanse en Islamitische) meisjes.¹² Er is afgesproken dat aan het einde van de het project 15% meer allochtone jongeren aan sport doen dan aan het begin van het project. In dit thema zal nader in worden gegaan op de positie van de allochtone jeugd in het project.

Achtergronden

Over het algemeen doen niet-westerse allochtonen minder aan sport dan autochtonen. Met name bij de vrouwen zijn de verschillen in sportdeelname groot, vooral die tussen autochtone en Turkse en Marokkaanse vrouwen. Verder zijn de verschillen in sportdeelname tussen autochtone en allochtone jongeren aanzienlijk kleiner dan bij ouderen. Solosporten als fietsen, wielrennen, wandelen, paardrijden, schaatsen en watersporten zijn bij allochtonen niet erg populair. De meest populaire solosporten onder allochtonen zijn aerobics en fitness. Duosporten zijn ook minder aan allochtonen besteed dan aan autochtonen. Allochtonen doen echter weer meer aan teamsporten dan autochtonen. Gemiddeld doet 15% van de allochtonen aan een teamsport, tegenover 10% van de autochtonen. Dit verschil is vooral toe te schrijven aan de hoge deelnamecijfers van allochtonen bij voetbal. Zij voetballen gemiddeld dubbel zo vaak als autochtonen (12% vs. 6%), met Marokkanen aan kop (15%). Wat betreft het lidmaatschap van de sportende allochtonen kan vastgesteld worden dat gemiddeld 48% lid is van een sportvereniging tegenover 58% van de sportende autochtonen.¹³

Uit de Amsterdamse sportmonitor 2006 blijkt dat van de jongens tussen de 6 en 17 jaar 80% van de autochtone jongens lid is van een sportvereniging. Daar staat tegenover dat 56% van de allochtone jongens lid is van een sportvereniging. Een verschil van 24%. Voor de autochtone en allochtone meiden in deze leeftijdscategorie zijn de verschillen nog groter, namelijk 70% om 33%.¹⁴

¹² DMO Amsterdam, 2008

¹³ Breedveld, K., Kamphuis, C. & Tiessen-Raaphorst, A., 2008.

¹⁴ DMO Amsterdam, 2008

Uit onderzoek naar het sportgedrag van allochtonen komt het volgende naar voren. Het blijkt dat onder andere allochtone jongeren een meer modulair en ad hoc sportgedrag vertonen, het zogenoemde zapedrag. Daarnaast wijst onderzoek uit dat het type sportbeoefening (individueel of in teamverband) en de organisatie van de sportbeoefening van grote invloed is op wie er toegang heeft en wie blijft participeren over een langere periode. 'Witte' clubs hechten vaak veel waarde aan hun traditionele clubcultuur en zijn weinig flexibel. Uit het betreffende onderzoek is gebleken dat voor velen het begrip integratie niet verwijst naar de wederzijdse 'acceptatie' van verschillende groepen, maar naar aanpassing van de minderheid aan de meerderheid. Dit onderzoek sluit aan bij een ander onderzoek waaruit is gebleken dat er een positieve relatie bestaat tussen etnische concentratie aan de ene kant en sportdeelname en kadervorming aan de andere kant. Het bestaan van eigen verenigingen en eigen teams is bevorderlijk voor de participatie van allochtonen in de sport. Voor een aanzienlijk aantal allochtonen is het geen keuze tussen sporten in eigen kring of gemengd sporten, maar tussen sporten in eigen kring of niet sporten. In de wetenschap dat er voor allochtonen relatief weinig mogelijkheden zijn om in eigen kring te sporten, lijkt de conclusie dan ook gerechtvaardigd dat de sportparticipatie van allochtonen aanzienlijk hoger zou kunnen zijn wanneer allochtone sport initiatieven (meer) gestimuleerd worden.¹⁵

Door middel van diverse onderzoeken is aangetoond dat de sportparticipatie onder de allochtone bevolking duidelijk lager ligt dan onder de autochtone bevolking. Hoewel dit verschil bij de jeugd kleiner is dan bij volwassenen zijn de verschillen tussen deze twee groepen in Amsterdam duidelijk aangetoond. In de literatuur is ook een aantal verklaringen hiervoor gevonden. De belangrijkste reden dat allochtonen niet lid worden van een vereniging blijkt gerelateerd te zijn aan het feit dat allochtonen zich er vaak niet thuis voelen bij een vereniging omdat verenigingen veel waarde hechten aan hun traditionele clubcultuur. Door middel van het programma Meedoen allochtone jeugd door sport worden de deelnemende verenigingen aangespoord ervoor te zorgen dat allochtone leden zich thuis voelen bij hun vereniging en lid willen worden.

Sportcoördinatoren over inzetten op allochtone jeugd

In het Werkplan van Meedoen Amsterdam wordt het volgende geschreven: *In Amsterdam is 60% van de jeugd van allochtone afkomst. De sportstimuleringsprogramma's bereiken met name allochtone jeugd en de sportverenigingen die gekozen zijn liggen in wijken met een hoog aantal allochtone jeugd. De sportverenigingen werken samen met BO- en VO-scholen met een hoog percentage allochtone jeugd.* Dit beeld wordt bevestigd door de sportcoördinatoren. Zij geven allemaal aan dat het percentage jeugd van allochtone afkomst in Amsterdam zo hoog is dat de kwantitatieve doelstelling van het project zeer eenvoudig te realiseren is. Bij sommige sporten wordt er dan ook niet eens specifiek ingezet op het werven van allochtone jeugdleden maar op jeugdleden in het algemeen. De coördinator basketbal verwoordt dit op de volgende manier:

¹⁵ Van der Leest & Janssen, 2006

Nou ja, het heeft niet heel veel zin om specifiek op een bepaalde doelgroep te richten. Als wij in Slotervaart of Osdorp een basketbalschool beginnen dan is tachtig procent van die groep Islamitisch. Een vereniging gaat niet actief adverteren: "kom bij ons basketballen want we hebben zo'n leuke Islamitische trainer. Dat gaat toch niet werken. Wil een vereniging gezond zijn moet er een mix tussen autochtonen en allochtonen zijn. Dan kom ik toch altijd weer terug bij. Wil je dat voor elkaar krijgen dan zul je ervoor moeten zorgen dat de verenigingen in eerste instantie zijn doelen realiseert anders schiet je z'n doel voorbij. – coördinator basketbal

Daarbij geeft de coördinator basketbal ook nog aan dat als er van verenigingen wordt gevraagd om meer allochtone leden te werven er bij de verenigingen weinig draagvlak zal zijn. Volgens de coördinator is het erg belangrijk dat er wordt geredeneerd vanuit de belangen van de vereniging en dat van daaruit de maatschappelijke doelstellingen moeten worden gerealiseerd.

Verenigingen over allochtone jeugd

Ondanks dat een aantal coördinatoren aangeeft dat er vanuit de projectplannen niet direct wordt gestuurd op het werven van allochtone leden, geeft toch ruim driekwart van de verenigingen aan dat dit een van de doelstellingen van het project is. Toch blijkt uit de gesprekken met de verenigingen dat ook zij zich niet specifiek inzetten voor het werven van allochtone jeugdleden. De verenigingen geven aan dat het project tot meer leden leidt en dat daarbij ook allochtone leden zitten. Daarbij werd er bij de atletiekvereniging, basketbalvereniging en voetbalvereniging al gewerkt met een wachtlijst waardoor het werven van nieuwe leden geen prioriteit meer was of zelfs nooit is geweest. De atletiekvereniging geeft aan dat het project zoveel vrijheid biedt dat verenigingen andere prioriteiten stellen dan het werven allochtone jeugdleden. Toch vindt deze atletiekvereniging dat het ledenbestand een afspiegeling van de maatschappij zou moeten zijn. Om dit te bereiken moet er meer gestuurd worden op het werven van allochtone leden en moeten er hardere resultaatafspraken worden gemaakt. De coördinator van deze vereniging geeft aan dat het werven van allochtone leden één van de punten zal zijn die bij beëindiging van het project als eerste minder aandacht zal krijgen van de verenigingen. Dit sluit aan bij de uitspraak van de coördinator basketbal die aangaf dat het werven van allochtone leden nooit een doelstelling van een vereniging zal zijn.

Tot slot werpt het gesprek met een voetbalvereniging een ander licht op het project. De voetbalvereniging waarmee is gesproken is voor meer dan 80% allochtoon. Autochtone kinderen worden geen lid meer van de voetbalvereniging maar gaan naar een 'witte voetbalvereniging' een paar kilometer verderop of vertrekken zelfs omdat ze zich niet meer thuis voelen bij de vereniging vanwege het hoge percentage allochtonen. Bij deze vereniging is men ook bezig ervoor te zorgen dat het ledenbestand een afspiegeling is van de maatschappij. Deze vereniging is echter gericht op het werven en behouden van autochtone jeugd in plaats van allochtone jeugd.

6.3 Meidensport

Vanuit DMO Amsterdam wordt er veel aandacht besteed aan de achterstandspositie van meisjes en dan met name Hindoestaanse en Islamitische meiden in de leeftijd van 10 jaar en ouder. Dit blijkt onder andere uit het aanstellen van een coördinator meidensport. In deze paragraaf zal de meidensport in kader van het project extra aandacht krijgen.

Achtergronden

Uit onderzoek blijkt dat vooral voor meiden met een Islamitische en Hindoestaanse achtergrond de sportdeelname behoorlijk achterblijft. In de Amsterdamse sportmonitor 2006 wordt geconstateerd dat met name de deelname van meisjes (6 tot 17 jaar) van Marokkaanse komaf achterblijft. Zo is 19% van de meiden lid van een sportclub tegenover 70% van de autochtone meiden.¹⁶ Deze nog altijd zeer lage sportdeelname van allochtone vrouwen en meisjes zou wel eens flink kunnen groeien, wanneer er een ruimer aanbod van eigen activiteiten zou zijn.¹⁷ Hierbij moet gedacht worden aan een sportaanbod dat aansluit bij de behoefte van de meisjes en waarbij goed gekeken wordt naar het tijdstip, de locatie en de trainer van het aanbod.

Meidensport volgens de sportcoördinatoren

De meidensport heeft niet bij alle sporten de aandacht. Zo wordt er bij atletiek niet specifiek aandacht aan geschonken. Als er wel aandacht voor meidensport is richt deze zich met name op meiden in het algemeen en niet specifiek op de Islamitische en Hindoestaanse meiden van 10 jaar en ouder. Bij basketbal is er wel aandacht voor meidensport in het algemeen maar ook niet specifiek voor Hindoestaanse en Islamitische meiden. Het wel de voorkeur te werken met een vrouwelijke trainer voor deze meidengroepen. De coördinator van basketbal vindt het vooral belangrijk dat leden van de verenigingen een afspiegeling van de wijk zijn en daar horen meiden ook bij.

Wat we wel doen komend jaar is specifiek focussen op meisjessport. Niet specifiek Hindoestaans of Islamitisch maar gewoon meidengroepen, vrouwelijke trainer. Dat is gewoon een afspiegeling van de wijk. – coördinator basketbal

Ook bij judo is de coördinator actief bezig geweest om meiden meer te betrekken bij de sport. Dit bleek echter niet erg eenvoudig. Meisjes zitten tot 10-11 jaar volop in de judogroepen maar met name Hindoestaanse en Islamitische meisjes stoppen vanaf 10-11-12 jaar. Dit komt vanwege het feit dat het een gemengde sport is en ook een hele lichamelijke sport. Na enkele experimenten blijkt dat de voorwaardelijke kant goed in orde moet zijn wil een judogroep voor alleen meiden slagen. De vrouwelijke judodocenten zijn schaars, daarbij is de locatie en tijd waarop de activiteit wordt aangeboden ook erg belangrijk. De judoverenigingen zijn hier druk mee aan de slag en proberen ervoor te zorgen dat er meer vrouwelijke judodocenten worden aangesteld. De

¹⁶ DMO Amsterdam, 2008

¹⁷ Van der Leest & Janssen, 2006

judocoördinator geeft aan dat het merendeel van de judoverenigingen die deelnemen aan het project ideeën hebben over judo voor meiden en hier ook mee aan de slag gaan maar dat het tijd kost om het goed op de rit te zetten. Ook bij voetbal wordt er aandacht aan de meiden geschonken. Bij DMO Amsterdam is hiervoor een speciale coördinator meidenvoetbal aangesteld die ervoor moet gaan zorgen dat meer meiden deel gaan nemen aan voetbal. Eén van de eerste concrete resultaten die deze coördinator heeft geboekt is het opzetten van een zaalvoetbalcompetitie voor meiden.

Meidensport volgens de verenigingen

Het opzetten van activiteiten voor meiden en voor in Islamitische en Hindoestaanse meiden in het bijzonder is slechts voor een kleine groep verenigingen een doelstelling. Dit is opvallend omdat in het plan van DMO Amsterdam op deze groep de nadruk wordt gelegd. De reden dat verenigingen minder ingezet hebben op activiteiten voor meiden hangt volgens de meerderheid van de betrokken verenigingen samen met het gegeven dat de kans op succes erg klein is. Er wordt geworven in een leeftijdscategorie en doelgroep waar de sportuitval al hoog is en daarbij is het ook nog lastig om het praktisch te organiseren. Het is lastig een locatie te vinden waar geen mannen aanwezig zijn. Ook vond een tweetal verenigingen dat het niet past bij het karakter van de sport. Eén vereniging is hier later op terug gekomen en start nu met een pilot speciaal voor Hindoestaanse en Islamitische meiden.

In eerste instantie was ik er geen voorstander van meiden judoën gewoon met jongens mee, klaar! Na bijeenkomsten van de judobond hoorde ik wat voor een problematiek die meiden hadden en nu gaat er een pilot draaien in Zuidoost.

Een voetbalvereniging gaf wel expliciet aan dat zij graag ook een meidenafdeling willen bij de vereniging en dat allochtone meiden ook erg welkom zijn. Een meidenafdeling zou perfect passen bij het karakter van de vereniging die graag een afspiegeling wil zijn van de maatschappij. Voor Hindoestaanse en Islamitische meiden blijkt de religie beperkend om deel te kunnen nemen aan voetbal. Voor een voetbalvereniging is het vrijwel niet mogelijk om activiteiten aan te bieden waarbij geen mannen aanwezig zijn.

6.4 Ouderbetrokkenheid

Tot slot zal in deze paragraaf worden ingegaan op het thema ouderbetrokkenheid. DMO Amsterdam heeft ervaren dat sportverenigingen veel moeite hebben om ondersteunend kader ofwel ouders te vinden die als vrijwilliger een rol kunnen vervullen binnen de vereniging. Dit is één van de redenen om vanuit het project de aandacht op ouders te vestigen.

Achtergronden

Kenmerkend voor de jeugdsport is de rol van de ouders. Zij spelen over het algemeen een belangrijke rol in de keuze voor een sport en een vereniging. Daarnaast zijn ze er niet alleen om hun kinderen te brengen en te halen, maar hebben ze ook een belangrijke taak waar het gaat om aanmoedigen en stimuleren. Bovendien

kunnen zij binnen de vereniging kleine en grotere clubtaken vervullen. Ouders van jeugdleden zijn dan ook onmisbaar binnen de sportvereniging.¹⁸ Een jeugdafdeling van een vereniging heeft altijd met ouders te maken. Veel verenigingen kampen met vrijwilligertekorten. Volgens verenigingen zijn met name allochtone ouders zijn lastig te betrekken bij de vereniging.¹⁹

Ouderbetrokkenheid volgens sportcoördinatoren

Uit de gesprekken met coördinatoren komt naar voren dat er bij vrijwel alle sporten aandacht is voor ouderbetrokkenheid maar dat dit niet de hoogste prioriteit heeft. De coördinatoren vinden het wel belangrijk maar de activiteiten die genoemd worden beperken zich vaak maar tot het organiseren van ouderavonden. Bij basketbal worden de ouders op een laagdrempelige wijze betrokken bij de sport door ze te verplichten hun kinderen te brengen en halen naar de training van de basketbalschool en naar de toernooien. Ouders moeten zich ook bij de trainer melden. Door dit op deze manier te doen hoopt men dat als kinderen lid worden van een vereniging ouders halen en brengen naar trainingen en wedstrijden als iets vanzelfsprekends zijn gaan zien.

Ouderbetrokkenheid volgens verenigingen

Ruim de helft van de verenigingen wil de ouderbetrokkenheid bij de vereniging vergroten en organiseert ook activiteiten om dit te bereiken. Op dit moment is het ongeveer een derde van de verenigingen gelukt om ouders meer te betrekken bij de vereniging. Eind 2010 verwacht ruim de helft van de verenigingen die het vergroten van ouderbetrokkenheid als doel heeft gesteld dat deze doelstelling ook gerealiseerd is. De voetbalvereniging waarmee is gesproken heeft veel allochtone leden. De jeugdvoorzitter geeft aan dat het lastig is om allochtone ouders te bereiken. Dit komt onder andere door de taalbarrière. Om deze ouders te betrekken bij de vereniging moeten zij actief benaderd worden. Dit houdt telefonisch benaderen of bij de ouders thuis langs gaan en daarnaast ook oudermiddagen en –avonden organiseren. De verenigingsbegeleider van deze vereniging is van allochtone afkomst en kon hierdoor gemakkelijker contact leggen met de allochtone leden en hun ouders. De ouderbetrokkenheid is hierdoor vergroot. Enkele succesvolle resultaten van deze vereniging zijn:

- Allochtone trainers op zeven van de acht jeugdteams
- Een Marokkaanse moeder die de ledenadministratie verzorgt
- Allochtone ouders die coördinator zijn een jeugdteam
- Een Suikerfeest bij de vereniging verzorgt door allochtone ouders

Ook een judovereniging erkent het belang van betrokkenheid van ouders bij de sportdeelname van hun kind. Deze vereniging zet met name in op ouderbetrokkenheid bij de doorstromingsprojecten van school naar vereniging. Deze coördinator zorgt er bij alle doorstromingsprojecten voor dat het project wordt afgesloten bij de vereniging met een demonstratie voor ouders op een dag en tijdstip waarop ook werkende ouders kunnen komen kijken. De ouders worden hierover geïnformeerd door middel van een brief. Aangezien dat informatie per brief vaak niet goed aankomt bij ouders wordt deze driemaal meegegeven aan de kinderen. Na afloop van

¹⁸ Buisman, 2004

¹⁹ Van Kalmthout, de Jong & Lucassen, 2009

de demonstratie wordt aan de ouders uitgelegd wat een lidmaatschap van de vereniging inhoudt en is er gelegenheid om kinderen in te schrijven bij de vereniging. De judovereniging vindt het minder belangrijk dat ouders ook betrokken worden bij de vereniging als het kind al lid is. De vereniging ziet met name de belangrijke rol van ouders in de keuze voor sport en sportvereniging. Door de coördinator van de judovereniging wordt ook nog aangegeven dat voor sommige allochtone ouders een tekort aan financiën en ervoor zorgt dat kinderen niet lid kunnen worden van een vereniging terwijl ouders dit wel belangrijk vinden. Deze coördinator zou dan ook graag zien dat voorlichting over het Jeugdsportfonds als onderdeel wordt opgenomen in het project.

7. Conclusies

Voor het verdiepende onderzoek naar het proces en de opbrengsten van Meedoen Amsterdam hebben in 2009 uiteenlopende betrokkenen van de gemeente Amsterdam, van sportbonden en van de deelnemende verenigingen informatie gegeven in gesprekken of via een online vragenlijst. De opbrengsten van het onderzoek leveren input voor de gemeente Amsterdam voor de inbedding van Meedoen Amsterdam in het beleid als het project in 2010 afloopt.

Verenigingen noemen uiteenlopende punten die goed zijn gegaan in de uitvoering van het project. Toch is duidelijk dat de verenigingen de groei van het aantal (allochtone) jeugdleden noemen als belangrijkste opbrengst van de activiteiten van het project. De verenigingen zijn tevreden over dit doel van het project en werken daarmee dus mee aan het realiseren van de landelijke ambities van Meedoen allochtone jeugd door sport. Het gaat de verenigingen hier overigens niet zozeer om het tonen van maatschappelijke betrokkenheid, maar ze geven aan dat nieuwe leden direct iets opleveren voor de vereniging, namelijk meer financiële draagkracht. Ook kiezen de verenigingen bewust voor een brede insteek bij het werven, het gaat ze over het algemeen niet alleen om het werven van *allochtone* jeugdleden.

Vanuit de onderzoeksgegevens kan ook meer overstijgend worden nagegaan wat de succesfactoren zijn in de organisatie van het project Meedoen Amsterdam. De kracht van Meedoen Amsterdam is het gehanteerde vertrekpunt. Voor het werven van (allochtone) jeugdleden moet de vereniging in de volle breedte en op maat versterkt worden.

In de volle breedte

'In de volle breedte' betekent dat de randvoorwaarden bij de vereniging goed geregeld moeten zijn om te komen tot het succesvol en duurzaam werven van allochtone jeugdleden. Het kan dan gaan om bijvoorbeeld de aanwezigheid van voldoende kader, opgeleid kader, betrokkenheid van ouders en structurele samenwerking met scholen. Het verschilt per vereniging in hoeverre al invulling is gegeven aan dergelijke randvoorwaarden bij de start van het project. In de volle breedte betekent ook dat de gemeente en de sportbonden intensiever met elkaar zijn gaan samenwerken. Meedoen Amsterdam heeft bij de meeste sporten gezorgd voor meer afstemming over bijvoorbeeld de verenigingsondersteuning en de deelname van sportverenigingen in gemeentelijke sportstimuleringsprogramma's. Een opvallende opbrengst zijn ook de samenwerkingsverbanden die zijn ontstaan tussen enkele verenigingen (van eenzelfde sport). Dit ondanks dat het geen doelstelling van Meedoen Amsterdam was.

Op maat

Het 'op maat' versterken van verenigingen komt enerzijds tot uiting in het onderscheid dat is gemaakt tussen de verschillende sporten. De gemeente heeft deze lijn bij de uitvoering van Meedoen doorgetrokken en de gemeentelijke sportcoördinatoren en de sportbonden kunnen zo (binnen bepaalde kaders) met sportspecifieke plannen en oplossingen komen. Anderzijds gaat het bij 'op maat' om de insteek naar de sportverenigingen,

waar meestal per vereniging een apart projectplan is opgesteld. Hierdoor was het mogelijk de doelen en ambities te koppelen aan de wensen en mogelijkheden van iedere individuele sportvereniging.

Niet alle doelstellingen van Meedoen Amsterdam worden door de verenigingen omarmd. Zo zijn er nauwelijks verenigingen die met Meedoen Amsterdam een aanbod van activiteiten voor Islamitische en Hindoestaanse meiden willen realiseren of zich gaan inzetten voor het werven en opleiden van bestuurlijk kader. De verenigingen zien de meerwaarde niet in het opzetten van activiteiten voor (Islamitische en Hindoestaanse) meiden en zetten zich hier dan ook niet voor in. Ook zijn er doelstellingen die wel zijn genoemd, maar die toch moeilijk te realiseren zijn. De belangrijkste is de zorg voor voldoende en goed opgeleid technisch kader. Hoewel de verenigingen dit noemen als een van de belangrijkste doelen van het project, geeft een relatief klein deel van hen aan dat deze doelstellingen eind 2010 zullen zijn gerealiseerd. Naast enkele kanttekeningen bij de gestelde doelstellingen zijn er ook nog enkele algemene knelpunten in de uitvoering van het project. Overbelasting van vrijwilligers en een tekort aan accommodaties zijn de belangrijkste knelpunten. Als het gaat om het hoofddoel is dit wel van wezenlijk belang, immers zonder personele begeleiding en de fysieke ruimte om te sporten zullen er geen wervingsactiviteiten voor allochtone jeugdleden kunnen worden georganiseerd en kan de vereniging niet meer leden opnemen. Tot slot valt op dat de voetbalverenigingen vaker dan andere sportverenigingen niet op de hoogte zijn van de betrokkenheid van de gemeente bij de ondersteuning die ze ontvangen. Ook weten ze vaak niet dat de ondersteuning die wordt geboden onderdeel is van het project Meedoen Amsterdam of zoals de KNVB het project noemt: Tijd voor voetbal.

Richting de toekomst

Uit het onderzoek blijkt dat betrokkenen aangeven dat het wegvallen van financiële middelen en/ of personele inzet vanuit het project Meedoen Amsterdam na 2010 betekent dat veel sportverenigingen activiteiten zullen stopzetten, dat ingezette ontwikkelingen trager zullen gaan en dat er minder aandacht zal zijn voor bepaalde doelen van Meedoen Amsterdam. Het project Meedoen Amsterdam betekent dus veel voor het aanbod en de ontwikkeling van de sportverenigingen, maar veel activiteiten zullen na 2010 niet zelfstandig doorgaan. Het is van belang voor DMO Amsterdam (en de rijksoverheid) om na te gaan hoe de opbrengsten van Meedoen allochtone jeugd door sport in te bedden zijn in het reguliere sportbeleid. Daarbij zullen verschillende afwegingen voor de gemeente een rol spelen. Uit dit onderzoek blijkt in elk geval dat daarbij gebruik kan worden gemaakt van vastgestelde succesfactoren: een brede aanpak, op maat ondersteunen, werven van jeugdleden als doel en samenwerking tussen gemeente en bond. Ook spelen een aantal randvoorwaarden/ knelpunten een rol, zoals moeite met het werven en opleiden van technisch kader, tekort aan accommodaties en beperkt draagvlak voor enkele (maatschappelijke) doelen van Meedoen Amsterdam. Enkele belangrijke discussiepunten die meespelen in de afwegingen over het vervolg worden hier kort beschreven:

- Verenigingsdoelen versus maatschappelijke doelen

De verenigingen passen het project Meedoen Amsterdam vooral toe om (allochtone) jeugdleden te werven. Dit doen ze om de vereniging te versterken (meer financiële draagkracht), maar niet om (bewust) bij te dragen aan de actieve participatie en integratie van allochtone jeugd in de Nederlandse

samenleving. Als wordt beoogd dat verenigingen wel bewust kiezen voor maatschappelijke betrokkenheid bij bijvoorbeeld actieve participatie van Islamitische en Hindoestaanse meiden dan is in de eerste plaats een attitudeverandering nodig bij sportverenigingen. De vraag is hier of dit verwacht mag worden van verenigingen. Als een financieel gezonde vereniging met goed opgeleid kader zorg draagt voor een divers sportaanbod dan is de meerwaarde van verenigingen mogelijk al voldoende aangetoond. Als toch wordt ingestoken op maatschappelijke doelen kan er overigens meer aandacht zijn voor inhoudelijke ondersteuning (over bijvoorbeeld integratie, sportiviteit en respect, sociale cohesie, vrijwilligerswerk) in plaats van algemene wervingsactiviteiten.

- Breed en flexibel of meer focus

De brede en flexibele aanpak van het project Meedoen Amsterdam is zeer succesvol gebleken. Toch kan men zich afvragen of in de toekomst meer focus gewenst is. Dit kan bijvoorbeeld op doelen die momenteel nog wat minder aan bod zijn gekomen of door juist alleen in te steken op datgene wat succesvol is, namelijk het werven van (allochtone) jeugdleden. Meer focus op de maatschappelijke doelen is hier ook een optie, zo kan er meer aandacht komen voor inhoudelijke ondersteuning (over bijvoorbeeld integratie, sportiviteit en respect, sociale cohesie, vrijwilligerswerk). Dan wordt overigens wel voorbij gegaan aan de juist succesvolle insteek van de huidige projectperiode, waarbij verenigingsdoelen en –vraagstukken centraal staan.

- Realiseren sportaanbod voor (Islamitische en Hindoestaanse) meiden via de vereniging

Het is maar de vraag of de verenigingen kunnen voldoen aan de wens om meer sportaanbod te realiseren voor (Islamitische en Hindoestaanse) meiden. Op dit moment lopen de Amsterdamse verenigingen hier niet warm voor. Een optie is dat er meer specifieke aandacht voor deze doelgroep wordt geschonken en dat verenigingen gestimuleerd worden om ook aandacht aan deze groep te schenken binnen hun vereniging. Een andere mogelijkheid is om het sportaanbod voor deze doelgroep te realiseren met andere organisaties, bijvoorbeeld scholen, buurtorganisaties, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders of bedrijven.

- Samenwerking tussen sporten en tussen verenigingen

De invulling van Meedoen Amsterdam is per sport anders. De verschillende aanpakken zijn nodig en succesvol, maar meer contact en uitwisseling kan de ‘eigen’ aanpakken verder versterken. Dit blijkt uit de samenwerkingsverbanden die bij enkele sporten zijn ontstaan tussen verenigingen als een positief neveneffect van Meedoen Amsterdam. Door krachten te bundelen wordt de verenigingsport in Amsterdam sterker. Dit kan in de toekomst wellicht nadrukkelijker worden gestimuleerd. In de samenwerking en afstemming tussen sporten, tussen verenigingen en tussen de driehoek gemeente, bond en vereniging staat op dit moment de sportcoördinator centraal. Om de samenwerking in de toekomst succesvol te laten zijn is het van belang helder te zijn over de inzet en rol van deze sportcoördinatoren in de toekomst.

In het voorjaar van 2010 zal DMO Amsterdam overwegen hoe een mogelijk vervolg van Meedoen Amsterdam vorm kan worden gegeven. Naast inhoudelijke overwegingen zullen ook andere overwegingen meespelen in

het bepalen van de strategie. Hierbij moet gedacht worden aan de relatie en afstemming met andere sportstimuleringsprogramma's van DMO Amsterdam of de dan heersende politieke ambities. Met het beschrijven van de kracht van Meedoen Amsterdam is in ieder geval een eerste aanzet gedaan voor een mogelijk vervolg na 2010.

Literatuurlijst

Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, Teunissen, J. (2001). Basisboek Kwalitatief onderzoek. Praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek. Groningen: Wolters-Noordhoff BV.

Brandsma, E. (2008) Powerpoint presentatie sportcoördinatoren

Breedveld, K., Kamphuis, C. & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage Sport*. SCP

Buisman, A. (2004). Opvoeding in en door sport. *Pedagogiek*, 24e jaargang (4), 310-323

DMO Amsterdam (2008). *Werkplan Meedoen Amsterdam 2008-2010*. Amsterdam: DMO Amsterdam

Lagdijk, E. (2009) *Verankeren, verspreiden, verdiepen*. Amsterdam: DSP-groep

Ministerie van VWS (2006). *Kamerstuk Meedoen Allochtone Jeugd door Sport 2006-2010*. Den Haag: Ministerie van VWS

Van Kalmthout, J., deJong, M. & Lucassen, J. (2009). *Verenigingsmonitor 2008*. 's Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut

Van der Leest, J. & Janssen, J. (2006). *Jonge allochtonen en sport, publicaties en projecten*. 's Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut

Bijlage 1: Gespreksleidraad coördinatoren

Introductie

- Voorstellen
- Uitleg geven van het doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is:

In kaart brengen wat Meedoen Amsterdam in kwalitatieve zin heeft opgebracht en welke kwaliteitsslag(en) sportverenigingen binnen Meedoen Amsterdam hebben gemaakt. Het resultaten van dit onderzoek zullen mee genomen worden in de besluitvorming omtrent een mogelijk vervolg op Meedoen Amsterdam na 2010.

- Bespreken opnemen interview met voicerecorder
- Duur van het interview aangeven (1 uur)
- Mogelijkheid bieden tot het stellen van eventuele vragen vooraf

Algemeen

1. Naam van de geïnterviewde
2. Functie van geïnterviewde
3. Sinds wanneer betrokken bij Meedoen Amsterdam

Proces

De bond behorende bij jouw sporttak heeft een projectplan opgesteld voor Meedoen Allochtone Jeugd door Sport en DMO Amsterdam heeft een projectplan opgesteld voor Meedoen Amsterdam. Naar aanleiding hiervan is er voor jouw sport een projectplan opgesteld voor de stad Amsterdam.

4. Hoe is het projectplan voor Meedoen Amsterdam (stad) voor jouw sporttak tot stand gekomen?
 - Wat ging goed, waar zijn jullie tegenaan gelopen?
 - Is er per sportvereniging nog een apart projectplan opgesteld of is dit geïntegreerd in het stadsbrede projectplan? Waarom is deze keuze gemaakt?

N.B. indien wij nog niet in bezit zijn van een actueel projectplan vragen of het mogelijk is deze digitaal naar ons te verzenden.

5. Met welke partners is het projectplan tot stand gekomen?
 - Stadsdelen Amsterdam
 - Sportverenigingen
6. Hoe is, in relatie tot het opstellen van het projectplan, de samenwerking met deze partners verlopen?
 - Wat gaat goed?
 - Wat kan beter?

7. Hoe is het project ingebed in de verschillende organisaties?
8. Ben je tevreden over de plannen die tot stand zijn gekomen rondom Meedoen?
 - Plan bond
 - Plan DMO Amsterdam
 - Plan sporttak voor stad Amsterdam
 - Evt. plannen sportverenigingen
9. Heb je het idee dat er voldoende draagvlak is om de plannen goed tot uitvoering te brengen?

Uitvoering

10. Welke doelstellingen proberen jullie voor jouw sport met Meedoen Amsterdam te bereiken?
 - Zie bijlage voor samenvatting gevonden doelstellingen (niet meegestuurd)
11. Sluiten deze doelstellingen aan bij de doelstellingen van Meedoen Amsterdam opgesteld door DMO?
 - Zie bijlage voor doelstellingen Meedoen Amsterdam DMO (niet meegestuurd)
12. Sluiten deze doelstellingen aan bij de doelstellingen van de bond?
 - Zie bijlage voor doelstellingen van de bond (niet meegestuurd)
13. Ben je tevreden over de doelstellingen die opgesteld zijn?
14. Welke activiteiten (gerelateerd aan de opgestelde doelstellingen) worden er uitgevoerd in het kader van Meedoen Amsterdam?
15. Ben je tevreden over de activiteiten die uitgevoerd worden of moeten worden in het kader van Meedoen Amsterdam?
16. Welke problemen ondervinden jullie bij de uitvoering van de activiteiten?
17. Wat gaat er goed bij de uitvoering van de activiteiten?
18. Verloopt de uitvoering van de activiteiten volgens schema?
 - Zo nee, hoe komt dit?
19. Wie zijn er allemaal betrokken bij de uitvoering van de activiteiten?
20. Hoe verloopt de samenwerking met de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de activiteiten?
21. In hoeverre sluiten de geplande activiteiten aan bij andere initiatieven van DMO Amsterdam en de stadsdelen?
Bijvoorbeeld:
 - Topscore
 - Jump-In
 -
22. Is dat positief of negatief en waarom dan?
23. Is er een helder onderscheid te maken tussen de activiteiten die georganiseerd worden in het kader van Meedoen Amsterdam en de activiteiten die georganiseerd worden vanuit sportstimulering en verenigingsondersteuning?
24. Heeft dit gevolgen voor de evaluatie van Meedoen Amsterdam en het meten van mogelijke effecten?

Resultaten

25. Welke resultaten zijn er tot nu toe bereikt met Meedoen Amsterdam?
26. In hoeverre verwacht je dat de doelstellingen van jouw sporttak gehaald worden?
 - Waarom wel?
 - Waarom niet?
27. Wat moet er veranderd worden om alle doelstellingen wel te kunnen behalen?
28. In hoeverre verwacht je dat de doelstellingen van DMO Amsterdam gehaald worden?
 - Waarom wel?
 - Waarom niet?
29. Wat moet er veranderd worden om alle doelstellingen wel te kunnen behalen?
30. Wat heeft Meedoen Amsterdam tot nu toe voor de deelnemende sportverenigingen opgeleverd?
31. Welke invloed verwacht je dat Meedoen Amsterdam heeft op de toekomst van de sportverenigingen?
32. Heeft u nog concrete tips of suggesties voor een eventueel vervolg van Meedoen Amsterdam na 2010?

Afsluitende vragen

Nadat de gesprekken gehouden zijn met de coördinatoren van de vijf grootste sporttakken van Meedoen Amsterdam zullen er ook nog een aantal gesprekken plaatsvinden met bestuursleden van deelnemende sportverenigingen en zullen er vragenlijsten verzonden worden alle sportverenigingen die deelnemen aan Meedoen Amsterdam.

33. Kunt u twee sportverenigingen noemen die volgens u geschikt zouden zijn om een gesprek mee te voeren in het kader van dit onderzoek?
34. Kunt u aangeven op welke manier wij deze sportverenigingen het beste kunnen benaderen?
35. Beschikt u over e-mailadressen van alle deelnemende verenigingen van uw sporttak die eventueel gebruikt kunnen worden voor het versturen van vragenlijsten?
36. Kunt u aangeven door wie deze sportverenigingen het beste benaderd kunnen worden voor het invullen van deze vragenlijsten?
37. Heeft u bezwaar tegen als het onderzoeksrapport na afronding van het onderzoek verspreid wordt onder alle sportbonden die deelnemen aan Meedoen Amsterdam?

Afsluiting gesprek

Hierbij wil ik u hartelijk bedanken voor het gesprek. Het gesprek heeft waardevolle informatie opgeleverd voor het onderzoek. U zal na afronding van het onderzoek in ieder geval een samenvatting van het onderzoek ontvangen.

Bijlage 2: Vragenlijst sportverenigingen

Beste sportvriend,

U ontvangt deze mail omdat u bij Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam bekend bent als contactpersoon voor uw sportvereniging van het project Meedoen Allochtone Jeugd door Sport. Ook wel bekend als Swim2gether, Colours of Athletics, Tijd voor Honk- en Softbal, Tijd voor Voetbal, Tijd voor gym, springen en dans, Tijd voor korfbal, Basketball Unites! , Tijd voor Vechtsport en Urban Judo.

De afdeling Sport van DMO wil graag weten wat het project oplevert voor uw sportvereniging en hoe de uitvoering van het project tot nu toe is gegaan. Na 2010 stopt het project. Wij willen deze informatie dan ook gebruiken voor het maken van nieuwe plannen.

Wij verzamelen een deel van de benodigde informatie met behulp van vragenlijsten. Om goede plannen te kunnen maken is het erg belangrijk dat alle 103 deelnemende sportverenigingen in Amsterdam een vragenlijst invullen. Als dank voor het invullen van de vragenlijst ontvangt uw vereniging van de afdeling sport van DMO een presentje.

We vragen u dan ook om, voor 28 september, een korte online vragenlijst (8 minuten) in te vullen. Uiteraard worden uw antwoorden vertrouwelijk en anoniem behandeld.

Klik op onderstaande link om te starten met de vragen:

##URL##

Als u nog vragen heeft over het onderzoek kunt u contact opnemen met Meike Elfring van onderzoeksbureau Kennispraktijk via: m.elfring@kennispraktijk.nl

Alvast bedankt en succes met uw inzet bij uw vereniging!

Sytske Tjeerdema

Projectleider Meedoen Amsterdam

Vragenlijst

1. Voor welke sport vult u deze vragenlijst in?

- (zaal)voetbal
- Basketbal
- Atletiek
- Kracht- en vechtsporten
- Judo
- Turnen
- Korfbal
- Zwemmen
- Honk- en softbal

2. Op welke manier bent u vooral betrokken bij het project?

- Bestuurslid
- Projectleider van het project
- Lid van de commissie van het project
- Trainer
- Anders namelijk

3. Is er voor dit project een Plan van Aanpak opgesteld voor uw vereniging?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Zo ja:

4. Werkt uw vereniging volgens het Plan van Aanpak?

- Ja
- Nee

5. Wat wil uw verenigingen bereiken met het project? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Groei van het aantal jeugdleden
- Groei van het aantal allochtone jeugdleden

- Voldoende bestuurs- en of commissieleden (bestuurlijk kader)
- Voldoende trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters (technisch kader)
- Beter opgeleid bestuurlijk kader
- Beter opgeleid technisch kader
- Opzetten van een activiteitenprogramma voor meiden in het algemeen
- Opzetten van een activiteitenprogramma voor Islamitische en Hindoestaanse meiden in de leeftijd van 10 jaar en ouder
- Vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de sportende jeugd
- Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar
- Zorgen voor een betere doorstroming van leerlingen van scholen naar sportverenigingen. Dit kan bijvoorbeeld door: verlaging van de contributie, aanpassing van de trainingstijd, sportaanbod op een locatie dicht bij de school etc.
- Samenwerken met andere sportverenigingen
- Ontwikkelen en/of aanbieden van nieuwe spel- en/of wedstrijdvormen binnen uw sport
- Verbeteren van de organisatie van de vereniging
- Anders namelijk
- Anders namelijk

6. U verenigingen doet mee aan het project. Welke activiteiten zijn er tot nu toe uitgevoerd? (meerdere antwoorden mogelijk).

- Werven van jeugdleden
- Werven van allochtone jeugdleden
- Werven van nieuwe trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters
- Werven van nieuwe bestuurs- en/of commissieleden
- Opleiden van trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters
- Opleiden van bestuurs- en/of commissieleden
- Uitvoeren van projecten met basisscholen
- Uitvoeren van projecten met middelbare scholen
- Uitvoeren van activiteiten speciaal voor meisjes
- Uitvoeren van activiteiten speciaal voor Hindoestaanse en/of Islamitische meisjes van 10 jaar en ouder
- Organiseren van activiteiten om ouders meer bij de vereniging te betrekken
- Uitvoeren van activiteiten gericht op het behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar
- Uitvoeren van activiteiten gericht op samenwerking met andere sportverenigingen
- Uitvoeren van activiteiten ten behoeve van de sportstimuleringsprogramma van de gemeente Amsterdam
- Samen met een verenigingsondersteuner werken aan het verbeteren van de organisatie van de vereniging
- Ontwikkelen en/of aanbieden van nieuwe spel- en/of wedstrijdvormen binnen uw sport namelijk
- Anders namelijk
- Anders namelijk

7. Hoe is het contact met de gemeente Amsterdam?

- Beter dan voor de start van het project
- Slechter dan voor de start van het project
- Hetzelfde als voor de start van het project, er is niets veranderd

8. Hoe is het contact met uw sportbond?

- Beter dan voor de start van het project
- Slechter dan voor de start van het project
- Hetzelfde als voor de start van het project, er is niets veranderd

9. Uw vereniging voert verschillende activiteiten uit. Beschrijf een succesvolle activiteit van het project.

.....

10. Wat heeft het project tot nu toe voor uw vereniging opgeleverd? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Meer jeugdleden
- Meer allochtone jeugdleden
- Voldoende bestuurs- en of commissieleden (bestuurlijk kader)
- Voldoende trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters (technisch kader)
- Beter opgeleid bestuurlijk kader
- Beter opgeleid technisch kader
- Aantrekkelijk activiteitenprogramma voor meiden in het algemeen
- Aantrekkelijk activiteitenprogramma voor Islamitische en Hindoestaanse meiden in de leeftijd van 10 jaar en ouder
- Meer ouderbetrokkenheid bij de sportende jeugd
- Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar
- Betere doorstroming van scholieren naar sportverenigingen door bijvoorbeeld: verlaging van de contributie, aanpassing van de trainingstijd, sportaanbod op een locatie dicht bij de school etc.
- Samenwerking met andere sportverenigingen
- Nieuwe spel- en wedstrijdvormen binnen onze sport
- Een betere organisatie van de vereniging
- Iets anders namelijk
- Iets anders namelijk

11. U geeft aan met het project onderstaande doelen te willen bereiken (antwoorden op basis van vraag 5).

Vink de doelen aan waarvan u verwacht dat deze in december 2010 zijn behaald?

- Groei van het aantal jeugdleden
- Groei van het aantal allochtone jeugdleden
- Voldoende bestuurs- en of commissieleden (bestuurlijk kader)
- Voldoende trainers/ coaches/ leiders/ scheidsrechters (technisch kader)
- Beter opgeleid bestuurlijk kader
- Beter opgeleid technisch kader
- Het opzetten van een activiteitenprogramma voor meiden in het algemeen
- Het opzetten van een activiteitenprogramma voor Islamitische en Hindoestaanse meiden in de leeftijd van 10 jaar en ouder
- Vergroten van de ouderbetrokkenheid bij de sportende jeugd
- Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar
- Zorgen voor een betere doorstroming van leerlingen van scholen naar sportverenigingen. Dit kan bijvoorbeeld door: contributie verlagen, tijdstip van de trainingen aanpassen, sport aanbieden op een locatie dicht bij school
- Samenwerken met andere sportverenigingen
- Het ontwikkelen en/of aanbieden van nieuwe spel- en/of wedstrijdvormen binnen uw sport
- Het verbeteren van de organisatie van de vereniging
- Een ander door u zelf omschreven doel
- Een ander door u zelf omschreven doel

12. Noem iets dat bij uw vereniging goed is gegaan bij de uitvoering en organisatie van uw project?

.....

13. Noem iets dat bij uw vereniging niet (helemaal) goed is gegaan bij de uitvoering en organisatie van het project?

.....

14. Wat merkt uw vereniging ervan als het project na 2010 stopt?

- Niets, we worden door het project namelijk een sterkere vereniging, die zichzelf daarna verder kan ontwikkelen
- Niets, het project zal onze vereniging nauwelijks veranderen en we kunnen dan ook prima zonder het project doorgaan
- Veel, door het wegvallen van de personele ondersteuning vanuit het project zal onze vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen
- Veel, door het wegvallen van het geld vanuit het project zal onze vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen
- Veel, door het wegvallen van zowel het geld als de personele ondersteuning vanuit het project zal onze

vereniging in een neerwaartse spiraal terecht komen

Anders namelijk

15. Wilt u uw antwoord op bovenstaande vraag hieronder toelichten?

.....

16. Heeft u nog suggesties of tips?

.....

17. Als dank voor het invullen van de vragenlijst wordt u een presentje aangeboden door DMO van de gemeente Amsterdam. Wilt u dit presentje als vereniging ontvangen?

Ja (In de volgende vraag wordt gevraagd naar contactgegevens)

Nee

18. U heeft aangegeven een presentje te willen ontvangen voor uw vereniging. Vul hieronder het adres in waar het presentje naar verzonden kan worden.

Naam vereniging:

T.a.v.....

Adres

Postcode

Plaats

Bijlage 3: Gespreksleidraad sportverenigingen

Introductie

Introductie

- Voorstellen
- Uitleg geven van het doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is:

In kaart brengen wat Meedoen Amsterdam in kwalitatieve zin heeft opgebracht en welke kwaliteitsslag(en) sportverenigingen binnen Meedoen Amsterdam hebben gemaakt. Het resultaten van dit onderzoek zullen mee genomen worden in de besluitvorming omtrent een mogelijk vervolg op Meedoen Amsterdam na 2010.

- Bespreken opnemen interview met voicerecorder
- Duur van het interview aangeven (1 uur)
- Mogelijkheid bieden tot het stellen van eventuele vragen vooraf

Vrijwel elke deelnemende sportvereniging heeft een plan van aanpak en gebruikt dit ook.

Heeft jullie vereniging ook een plan van aanpak?

- Zo ja hoe is dit plan van aanpak tot stand gekomen? Wie waren daarbij betrokken en op welke wijze?
- Zo nee waarom is er geen plan van aanpak?

Op welke manier wordt er bij jullie vereniging met het plan van aanpak gewerkt?

Meer dan de helft van de sportverenigingen wil de volgende doelen met het project bereiken:

- Groei van het aantal jeugdleden (88%)
- Groei van het aantal allochtone jeugdleden (79%)
- Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14 t/m 18 jaar (51%)
- Zorgen voor betere doorstroming van leerlingen van school naar sportverenigingen (54%)
- Voldoende technisch kader (58%)
- Beter opgeleid technisch kader (54%)

Doelen zijn dus gericht op meer en behoud van (allochtone) jeugdleden en op voldoende en goed opgeleid technisch kader. De activiteiten die de verenigingen uitvoeren sluiten hier ook op aan.

Een derde van de verenigingen wil met het project een activiteitenprogramma opzetten voor meiden en slechts 9% voor Hindoestaanse en Islamitische meiden in het bijzonder. Verder zijn bij slechts 15-20% van de verenigingen doelen gericht op zorgen voor voldoende en goed opgeleid bestuurlijk kader.

Naast de hierboven genoemde doelen zijn er nog doelen geformuleerd op het gebied van:

Vergroten van de ouderbetrokkenheid, verbeteren van de organisatie van de vereniging, samenwerken met andere sportvereniging en het ontwikkelen en/of aanbieden van nieuwe spel- en/of wedstrijdvormen binnen een sport. Het percentage verenigingen dat deze doelen wil bereiken met het project varieert van ruim een derde tot bijna 50%.

Welke doelen staan bij jullie vereniging centraal in het kader van het project?

Waarom hebben jullie voor deze doelen gekozen?

Waarom willen, volgens jullie, veel verenigingen met het project zorgen voor meer en behoud van allochtone jeugdleden en voldoende en goed opgeleid technisch kader en zijn het opzetten van een activiteitprogramma voor meiden en voldoende en goed opgeleid bestuurlijk kader voor veel verenigingen minder belangrijk? (goed doorvragen)

Ruim de helft van de verenigingen vindt het contact met de gemeente Amsterdam en de sportbond beter dan voor de start van het project.

Is bij jullie het contact met de gemeente Amsterdam veranderd sinds de start van het project?

- Bij verandering aangeven welke veranderingen dit dan zijn? Hoe komt het dat het is veranderd en wat levert dit wel en niet op?

Is bij jullie het contact met de sportbond veranderd sinds de start van het project?

- Bij verandering aangeven welke veranderingen dit dan zijn? Hoe komt het dat het is veranderd en wat levert dit wel en niet op?

Op dit moment heeft het project bij meer dan tweederde van de verenigingen het volgende opgeleverd:

- Meer jeugdleden (79%)
- Meer allochtone jeugdleden (70%)

Op dit moment heeft het project bij ongeveer 40% van de verenigingen het volgende opgeleverd:

- Behoud van jeugdleden in de leeftijd van 14t/m 18 jaar (44%)
- Een betere organisatie van de vereniging (42%)
- Een betere doorstroming van leerlingen van school naar sportverenigingen (40%)

Het lukt veel sportverenigingen dus om doelen gericht op meer en behoud van (allochtone) jeugdleden te verwezenlijken. Ook het verbeteren van de organisatie verloopt voorspoedig (47% van de verenigingen wil dat met het project bereiken). De doelen op het gebied van voldoende en goed opgeleid technisch kader lijken lastiger te verwezenlijken.

Welke doelstellingen denken jullie eind 2010, aan het einde van het project, te hebben bereikt?

Welke doelen zijn gemakkelijk te realiseren en hoe komt dat volgens jullie?

Welke doelen zijn het moeilijkste te realiseren en hoe komt dat volgens jullie?

Wat is volgens jullie de reden dat het verenigingen wel lukt om meer jeugdleden binnen te halen maar dat het lastig is om te zorgen voor voldoende en goed opgeleid technisch kader?

Wat kunnen de gemeente en/ of sportbond kunnen doen om dit in toekomst wel te realiseren?

19% van de verenigingen merkt er niets van als het project eind 2010 stopt omdat zij er sterker door zijn geworden en zelf verder kunnen.

5% van de verenigingen merkt er niets van als het project eind 2010 stopt omdat het project hen niets oplevert.

28% van de verenigingen merkt er veel van als het project eind 2010 stopt en de bij de meeste verenigingen komt dit door het wegvallen van financiële middelen.

De overige verenigingen hebben een open antwoord gegeven.

Wat merkt jullie vereniging ervan als het project eind 2010 stopt en licht dit toe?

Als het project eind 2010 een doorstart zou maken welke elementen van het project moeten dan volgens jullie absoluut behouden blijven?

- Hierbij kan gedacht worden aan elementen als: de bestaande doelen, ondersteuning en rol gemeente/ DMO, ondersteuning en rol sportbond, samenwerking met scholen, focus op allochtone jeugd en meiden, ...

Als het project eind 2010 een doorstart zou maken welke elementen van het project moeten dan volgens jullie veranderen?

Wat zijn de succesfactoren van het project?

Wat zijn de faalfactoren van het project?

Wat is volgens jullie een ideaal vervolg op het project Meedoen Allochtone jeugd door sport?

Hebben jullie nog overige opmerkingen/suggesties/tips?

Bijlage 4: Responspercentage per sport

Tabel b4.1 - Responspercentage per sport

Sport	Aantal benaderde verenigingen	Responspercentage (%)
(zaal) voetbal*	28	36
Basketbal	8	38
Atletiek	4	100
Kracht- en vechtsporten	16	75
Judo	6	67
Turnen**	1	100
Korfbal	2	100
Zwemmen	4	100
Honk- en softbal	1	100

* Voor veldvoetbal was een zeer groot deel van de e-mailadressen niet bekend. Slechts 28 e-mailadressen van de 53 deelnemende verenigingen zijn achterhaald.

**Het betreft hier Turnstad Amsterdam, een overkoepelende stichting van vijf verenigingen